

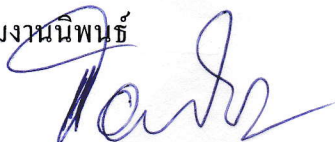
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน
อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ทองสิน สัตยาพันธุ์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สิงหาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ทองสิน สัตยาพันธ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

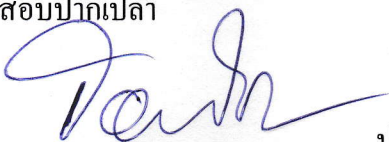
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

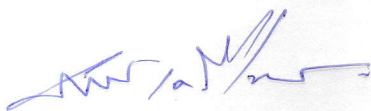
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

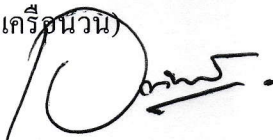
..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว)

..... กรรมการ

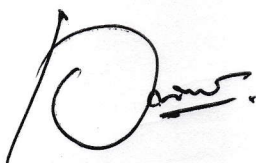
(ดร.ชัยณรงค์ เครือสวนวน)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร)

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร)

วันที่..... 18 เดือน..... สิงหาคม..... พ.ศ. 2560.....

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โอปาร ถิ่นบางเตียว รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต ซึ่งได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ความรู้ ตลอดจนแนะนำการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในทุกขั้นตอนการจัดทำจนกระทั่งขั้นตอนการทดสอบเครื่องมือวิจัย ในระหว่างการจัดทำงานนิพนธ์นี้เป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร และ ดร. ชัยณรงค์ เครือนวน กรรมการที่ปรึกษาและตรวจสอบงานวิจัย ที่ได้ให้การตรวจสอบตรวจปรับให้คำปรึกษาในขั้นสุดท้ายของงานวิจัยจนทำให้งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ รวมทั้งคณาจารย์พิเศษทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ ในทุกสาขาวิชาและได้นำวิชาความรู้นั้นมาใช้ในการศึกษาจัดทำงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาสาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ รุ่นที่ 10 ทุกคน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านของคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในระหว่างการศึกษาและจัดทำวิจัย

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณทุก ๆ คนในครอบครัวและญาติมิตรของผู้วิจัยที่ทำให้กำลังใจและให้การสนับสนุนช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

ทองสิน สัตยาพันธุ์

55920937: สาขาวิชา: เศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ; ร.ม. (เศรษฐศาสตร์การเมือง
และการบริหารจัดการ)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/ การบริหารงานท้องถิ่น/ เทศบาลตำบลนาจอมเทียน/ จังหวัดชลบุรี
ทองสิน สัตยาพันธุ์: การมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นของประชาชนเขตเทศบาล
ตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี (THE PEOPLE'S PARTICIPATION IN
THE ADMINISTRATION OF NAJOMTIEN SUBDISTRICT LOCAL
MUNICIPALITY, SATTAHIP DISTRICT, CHONBURI PROVINCE) คณะกรรมการ
การควบคุมงานนิพนธ์: โอพาร ถิ่นบางเตียว, ร.ด., รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, ร.ด., สุกัญญา
บุรณเดชาชัย, ร.ด., 88 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นของประชาชนเขตเทศบาลตำบลห้วยใหญ่
อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มี
ความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอ
สัตหีบ จังหวัดชลบุรีและ 3. เพื่อเป็นประโยชน์ของการศึกษาในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขต
พื้นที่เทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้มีจำนวน 400 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นสัดส่วนจาก
ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัต
หีบ จังหวัดชลบุรีในปี 2558 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ
เชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้น

ผลการศึกษาค้นพบ ข้อที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการ
บริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดย
กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรมมาก รองลงมาคือมีส่วนร่วมในด้านร่วมวางแผน และเสนอ
แนวทางการพัฒนา (ร่วมคิด) และมีส่วนร่วมในด้านร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล โดยผลการศึกษา
พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัด
ชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อค้นพบ ข้อที่ 2 สามารถสรุปได้ตามสมมติฐานคือ ประชาชนในเขตพื้นที่การบริหารงานของ
เทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้และสถานภาพสมรส
ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลแตกต่างกัน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหาวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
ขอบเขตการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 การทบทวนวรรณกรรม.....	6
แนวคิดและทฤษฎี.....	6
เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	28
สมมติฐานการวิจัย.....	29
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	32
การเก็บและรวบรวมข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
4 ผลการศึกษา.....	37
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป.....	37
ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาล ตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี.....	40
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน.....	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	68
สรุปผล.....	68
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	82
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	88

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3-1 จำนวนประชากรและสุ่มตัวอย่างของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล ตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี.....	32
4-1 จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	37
4-2 จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	38
4-3 จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	38
4-4 จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ.....	39
4-5 จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ของครอบครัว.....	39
4-6 จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ.....	40
4-7 จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามด้านร่วมวางแผน และเสนอแนวทางการพัฒนา (ร่วมคิด).....	41
4-8 จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรม.....	45
4-9 จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามด้านร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล.....	48
4-10 จำนวน ค่าเฉลี่ย และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้านต่างๆ 3 ด้านในภาพรวม.....	51
4-11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามเพศ.....	52
4-12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามอายุ.....	53
4-13 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ เทศบาล จำแนกตามอายุ.....	53
4-14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามระดับการศึกษา.....	55
4-15 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ เทศบาล จำแนกตามระดับการศึกษา.....	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-16	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามอาชีพ..... 58
4-17	การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามอาชีพ..... 59
4-18	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามรายได้..... 63
4-19	การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามรายได้..... 63
4-20	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามสถานภาพสมรส..... 65
4-21	การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามสถานภาพสมรส..... 66
4-22	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน..... 67

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	28

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหาวิจัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีมาตั้งแต่ในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 (ช้อยนันต์ สมุทวานิช, 2539, หน้า 35) ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองปี พ.ศ. 2475 จนมาถึงปัจจุบันที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการพัฒนามาเป็นลำดับและตอบสนองแนวทางการปกครองแบบ ประชาธิปไตยที่เด่นชัดไม่ว่ารัฐธรรมนูญของไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร การดำเนินงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีความต่อเนื่องและเติบโตอย่างมาก โดยในปี พ.ศ. 2542 ได้มี พระราชบัญญัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น โดยเพิ่มบทบาทให้อำนาจในการ ตัดสินใจขององค์กรปกครองท้องถิ่น ในการกำหนดนโยบายการพัฒนา การจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการวางผังเมืองเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองในระบบ ประชาธิปไตย และส่งเสริมให้องค์กรปกครองท้องถิ่นในระดับตำบลเป็นนิติบุคคล เพื่อมีความ คล่องตัวและร่วมแก้ปัญหาของประชาชนในตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นองค์กรท้องถิ่นจึงมี ความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาชุมชนในขณะนี้เพราะอยู่ใกล้ชิดชุมชนและสามารถช่วยแก้ไข ปัญหาในท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็วสอดคล้อง กับปัญหาหรือความต้องการที่เกิดขึ้นในพื้นที่และเป็น การส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้การปกครองตนเองอันเป็นรากฐานสำคัญของการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเป็นองค์กรหลักที่ใช้กระบวนการทำงานแบบการมีส่วนร่วม ของภาคประชาชนในการติดตามและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ (อนุก เหล่าธรรมทัศน์, 2543) ความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดจากปัจจัยที่สำคัญมากประการหนึ่งก็คือ การที่ประชาชนมีบทบาทและ มีส่วนร่วมตัดสินใจการบริหารองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นก่อให้เกิด ความผูกพันและเห็นความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อระบอบประชาธิปไตย และต่อ การตอบสนองความต้องการจำเป็นของประชาชนในท้องถิ่น

แนวคิดการกระจายอำนาจเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วม ในการปกครองประเทศ และส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักที่จะปกครองตนเองและได้เรียนรู้การ ปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้เพิ่มขึ้น หลักการกระจายอำนาจปกครองเป็นวิธีที่รัฐมอบ อำนาจปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของราชการส่วนกลาง จัดทำบริการ สาธารณะบางอย่างโดยอิสระตามสมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่กับการบังคับบัญชา เพียงแต่ขึ้นอยู่กับ ราชการบริหารส่วนกลางเท่านั้นหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ รัฐมอบอำนาจในการปกครองให้แก่ท้องถิ่น

ซึ่งเจ้าหน้าที่ราชการบริหารส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการอยู่ในท้องถิ่นหรือองค์กรอันมิใช่เป็นส่วนหนึ่งของราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินการเอง กล่าวได้ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย จึงได้กำหนดขอบเขตความเป็นอิสระไว้อย่างชัดเจนโดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารท้องถิ่น หมายถึง “ความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง” รวมทั้งความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งได้มุ่งเน้นสาระสำคัญใน 4 ประการหลัก ได้แก่ ประการแรก คือ การคุ้มครอง ส่งเสริม และการขยายสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างเต็มที่ ประการที่สอง คือ ลดการผูกขาดอำนาจรัฐ เพิ่มอำนาจประชาชน และส่งเสริมการกระจายอำนาจ ประการที่สาม คือ การทำให้การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรมและจริยธรรม และ ประการที่สี่ คือ การทำให้องค์กรตรวจสอบมีอิสระเข้มแข็ง และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ในส่วนบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น และการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปรากฏอยู่ใน 2 หมวดสำคัญได้แก่ หมวดที่ 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 3 แนวนโยบายด้านการบริหารแผ่นดิน (มาตรา 78) ส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม (มาตรา 80) และหมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น (มาตรา 281 – 290) (ทวีป คงเทียน, 2548)

โดยรัฐได้ทำการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เรียกว่า เทศบาล ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย เทศบาลที่เกิดขึ้นมามีฐานะเป็นนิติบุคคล มีทรัพย์สิน งบประมาณและเจ้าหน้าที่เป็นของตนเอง ตลอดจนมีอำนาจอิสระในการจัดบริการในพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงนับได้ว่าเทศบาลเป็นหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย แต่การปกครองในรูปแบบเทศบาลที่เกิดขึ้นมานี้กลับไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้ เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจและสนใจเข้าร่วมปกครองท้องถิ่นของตนเอง ฝ่ายรัฐเองก็ยังควบคุม กำกับดูแลอยู่อย่างใกล้ชิด ตลอดจนในตัวของกฎหมายจัดตั้งเทศบาลก็บัญญัติหน้าที่ของเทศบาลไว้อย่างจำกัดและมุ่งไปในทางฝึกฝนให้ประชาชนเข้าใจการปกครองในระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาเป็นสาระสำคัญมากกว่ามุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดทิศทางการปกครองท้องถิ่นของตนเองตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง

เทศบาลเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นในพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นชุมชนเมืองหรือมีขีดความสามารถและแนวโน้มที่จะพัฒนาขึ้นเป็นเมือง อย่างไรก็ตามเทศบาลแต่ละประเภทจะมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่เหมือนกัน คือการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน และสิ่งที่เป็นหลัก

เดียวกันในการจัดบริการของทุกเทศบาลก็คือเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเทศบาลได้รับประโยชน์ และเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นเพื่อสร้างประโยชน์ที่แท้จริงให้กับประชาชนและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ดังนั้นในการวางแผนการให้บริการแก่ประชาชนเทศบาลจำเป็นต้องทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลให้กระจ่างชัดเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถจัดสรรบุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ และงบประมาณในการดำเนินงานของเทศบาลนั้น ๆ ได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ (เพียรผจง รวงผึ้ง, 2545)

เทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี นับว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลแห่งหนึ่งที่อยู่บนหลักการกระจายอำนาจทางการปกครองและมีบทบาทหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน โดยเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2537 ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 มีพื้นที่ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาล 153 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 1 ตำบล 6 ชุมชน เทศบาลให้การบริการสาธารณะตามหน้าที่ของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 คือ 1.การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน โดยการจัดให้มีเวรยามตรวจตราในเวลากลางคืน 2. การให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ โดยการตรวจตราและบำรุงรักษา ซ่อมแซมรวมทั้งปรับปรุงถนนให้อยู่ในสภาพที่ประชาชนสัญจรได้อย่างสะดวก รวมทั้งการขุดลอกคูคลอง 3. การรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล โดยการจัดให้มีการกวาดถนน การจัดเก็บขยะ และทำความสะอาดบริเวณทางเท้าและที่สาธารณะ 4. การป้องกันและระงับโรคติดต่อ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบคอยช่วยเหลือและป้องกันการติดต่อของโรค 5. การให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง โดยจัดให้มีอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการดับเพลิงหรือวินาศภัยต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมไว้ตลอดเวลา 6. การให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม โดยจัดโครงการอบรมอาชีพเสริมแก่ประชาชนและเยาวชน 7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ โดยคอยให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมให้บุคคลดังกล่าวได้รับสิทธิประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน 8. การบำรุงศิลปจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น โดยให้จัดงานประเพณีท้องถิ่น สม่่าเสมอ เพื่อเป็นการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นไว้เพื่อชนรุ่นหลัง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546)

จากบทบาทหน้าที่ของเทศบาลในหลาย ๆ ด้านล้วนมีความเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการงานท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนทั้งสิ้น และการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อ

การปกครองท้องถิ่นย่อมมีความจำเป็นต่อการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เป็นไปตามการบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้ประชาชนมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่การกำหนดปัญหา การกำหนดการเลือก การประเมินทางเลือก การบริหารจัดการ การร่วมคิดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ เป็นประการสำคัญและการบัญญัติในลักษณะนี้ เป็นการกระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ริเริ่มในการสร้างกลไกและช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของตนเอง ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักการกระจายอำนาจการปกครองและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ที่จะทำให้ประชาชนและกลุ่มองค์กรชุมชน มีความรู้สึกรู้ว่ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ การมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และการมีส่วนร่วมติดตาม/ตรวจสอบ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งนับเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญ หากประชาชนเข้าใจในสิทธิหน้าที่ อันจะก่อให้เกิดกระบวนการในการพัฒนาท้องถิ่นผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน และการปกครองท้องถิ่นก็จะเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อให้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ให้มีส่วนร่วมมากขึ้น

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตในด้านพื้นที่ของการศึกษา
ขอบเขตพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ เขตพื้นที่รับผิดชอบบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยเทศบาลตำบลนาจอมเทียนที่ตั้งอยู่ทางด้านทิศ

เหนือของอำเภอสตึก โดยมียะห่างจากอำเภอเมืองชลบุรี และอำเภอสตึก ตามเส้นทางของ
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) เป็นระยะทาง 60 กิโลเมตร และ 24 กิโลเมตร
ตามลำดับ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบริมน้ำฝั่งทะเล สลับกับมีเนินเขา
เล็กน้อย อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งของชุมชนริมน้ำ

2. ขอบเขตในด้านประชากรของการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีผู้มี
สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี ในปี 2558

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารท้องถิ่นซึ่งเป็นข้อมูลที่
นำไปพัฒนาการบริการสาธารณะให้เหมาะสมและตรงตามความต้องการของประชาชนได้
2. สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายของ
ผู้บริหารต่อไปในการวางแผนพัฒนาการบริหารจัดการเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสตึก
จังหวัดชลบุรี

บทที่ 2

การสำรวจองค์ความรู้

ในการสำรวจองค์ความรู้เกี่ยวข้องกับการวิจัย สามารถสรุปเป็นหัวข้อต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎี
2. เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

แนวคิดและทฤษฎี

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายประการ คือ

นิภาภรณ์ เกียรติสุข (2549, หน้า 7 อ้างถึงใน ดวงจิตร์ น้าพริ้ง, 2550, หน้า 23) การมีส่วนร่วมเป็นพฤติกรรมที่ประชาชนหรือคนที่อยู่ร่วมกันในสังคมได้พัฒนาปัญญา ความรู้ ความสามารถ โดยแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคม สิ่งแวดล้อม หรือสิ่งที่ตนอาศัยอยู่

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527, หน้า 6-7) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ โดยมีส่วนร่วมในลักษณะต่อไปนี้

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมถึงความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรจำกัด ให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

6. ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน

7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

8. ร่วมควบคุม ติดตามประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

ทวิทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี ในฐานะสมาชิกของสังคม ในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนอย่างเป็นตัวของตัวเอง

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527, หน้า 272-273) ได้แยกแยะขั้นตอนที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมไว้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาและหาสาเหตุของปัญหาของชาวชนบท
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2533, หน้า 19-20) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมช่วยเหลือโดยสมัครใจ โดยประชาชนต่อโครงการใดโครงการหนึ่ง ของโครงการสาธารณะต่าง ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาชาติแต่ไม่ได้หวังจะให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงโครงการหรือวิจรณ์เนื้อหาของโครงการ
2. การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ประชาชนในชนบทรู้สึกตื่นตัวเพื่อที่จะทราบถึงการรับความช่วยเหลือและตอบสนองต่อโครงการพัฒนา ขณะเดียวกันก็สนับสนุนความคิดริเริ่มของคนในท้องถิ่น
3. การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินโครงการ และร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผลโครงการนั้น ๆ ด้วย
4. การมีส่วนร่วมในชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนจะมีทั้งสิทธิและหน้าที่ที่จะเข้าร่วมในการแก้ปัญหาทางสุขภาพของเขา มีความรับผิดชอบมากขึ้นที่จะสำรวจตรวจสอบความจำเป็นเรื่อง

สุขภาพอนามัย การระดมทรัพยากรท้องถิ่นและเสนอแนะแนวทางแก้ไขใหม่ ๆ เช่นเดียวกับการก่อตั้งและดำรงรักษาองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่น

สุขเมธ ทรายแก้ว (2536, หน้า 15-16) กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วมโดยทั่วไป หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจแต่เพียงอย่างเดียว ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับการปฏิบัติการ (Implementation) ด้วย เช่น ในการจัดองค์กร การกำหนดกิจกรรมพัฒนา เป็นต้น การตัดสินใจยังมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของผลประโยชน์ (Benefits) และการประเมินผล (Evaluation) ในกิจกรรมพัฒนาด้วย ซึ่งจะเห็นว่าการตัดสินใจนั้นเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติการ แต่ก็เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ และการประเมินผลด้วยเหมือนกัน กล่าวคือ ผลประโยชน์นั้นเป็นผลมาจากการปฏิบัติการ และผลประโยชน์จะมาเป็นตัวกำหนดให้มีการประเมินผล ซึ่งต่างก็ได้รับผลมาจากขั้นตอนการตัดสินใจแล้วทั้งสิ้นนั่นเอง นอกจากนี้ยังมีผลสะท้อนกลับ (Feedback) จากการประเมินผลและการปฏิบัติการกลับไปสู่การตัดสินใจอีกด้วย ดังนั้น ตามแนวคิดนี้สามารถแบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมได้ 4 ลักษณะ คือ 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนมีดังต่อไปนี้ (สถาบันพระปกเกล้า, 2544, หน้า 7-8)

1. เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ

กระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนช่วยให้เกิดความกระจ่างในวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบายนั้น ๆ ได้อยู่เสมอ สาธารณชนสามารถที่จะผลักดันให้เกิดการทบทวนข้อสันนิษฐานที่ปิดบังอยู่ ซึ่งอาจจะปิดบังไม่ให้มองเห็นทางออกที่มีประสิทธิภาพที่สุดบ่อยครั้งกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดการพิจารณาถึงทางเลือกใหม่แทนวิธีการที่ได้เคยใช้กันมาในอดีต สาธารณชนมักจะมีข้อมูลที่สำคัญซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างในการที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ ก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างโครงการที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ

2. การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา

กระบวนการหรือโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบมักจะสิ้นเปลืองและเสียเวลา แต่ในทางปฏิบัติแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนมาตั้งแต่ต้นสามารถที่จะลดความล่าช้าและลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของประชาชนได้ การตัดสินใจอย่างใด

อย่างหนึ่งอาจจะดูว่าสิ้นเปลืองและเสียเวลากว่าที่จะตัดสินใจได้ แต่เมื่อตัดสินใจแล้วและนำมาสู่การปฏิบัติอาจจะเป็นวิธีการที่ประหยัดกว่าด้วยซ้ำ

3. การสร้างฉันทามติ

การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถที่จะสร้างข้อตกลงที่มั่นคงและยืนยาวและการยอมรับระหว่างกลุ่มซึ่งอาจจะมีความเห็นขัดแย้งกันคนละทาง การมีส่วนร่วมนี้ยังก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างคู่อริ ลดความขัดแย้งทางการเมืองและสร้างให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

4. การเพิ่มความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้คนเรามีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ การตัดสินใจนั้น และครั้งหนึ่งเมื่อได้ร่วมตัดสินใจแล้วเขาก็ย่อมต้องการที่จะเห็นสิ่งนั้นนำไปปฏิบัติได้ ไม่เพียงแต่จะมีความสนับสนุนทางการเมืองต่อการนำไปปฏิบัติ แต่กลุ่มและปัจเจกชนอาจจะรู้สึกกระตือรือร้นในการที่จะช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า “กรณีที่น่ากลัวที่สุด”

บางครั้งเมื่อความขัดแย้งนำไปสู่ความขมขื่นและการเป็นปฏิปักษ์ มันจะยากยิ่งขึ้นในการที่จะแก้ปัญหาประเด็นนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดโอกาสที่คู่อริจะแสดงความต้องการของกลุ่มเขา และความห่วงกังวลที่ปราศจากความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรงที่อาจจะเป็นไปได้ อย่างไรก็ตามมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่ยาวิเศษ มันไม่อาจที่จะลดหรือกำจัดความขัดแย้งในทุก ๆ กรณีได้

6. การดำรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม

วิถีทางที่จะนำไปสู่ความชอบธรรมและการดำรงอยู่ของความชอบธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการตัดสินใจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ก็คือจะต้องใช้กระบวนการตัดสินใจ ซึ่งโปร่งใสและน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและซึ่งให้สาธารณชนมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนยังก่อให้เกิดความเข้าใจถึงเหตุผลที่นำไปสู่การตัดสินใจนั้น ๆ

7. การคาดคะเนความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของสาธารณชน

ในขณะที่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นทำงานกับสาธารณชนในโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชน เขาจะค่อย ๆ เพิ่มความรู้สึกที่ไวต่อความห่วงกังวลของสาธารณชนและต่อที่ว่าสาธารณชนมองการปฏิบัติงานขององค์กรส่วนท้องถิ่นอย่างไร บ่อยครั้งที่ทัศนคติเหล่านี้ได้นำมาพูดคุยกันภายใน เพื่อที่ว่าเจ้าหน้าที่จะเกิดความตระหนักถึงการตอบสนองของสาธารณชนที่เป็นไปได้ต่อกระบวนการและการตัดสินใจต่าง ๆ ถึงแม้ว่าประเด็นนั้นอาจจะไม่ใหญ่โตมากนักที่จะต้องทำโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นทางการ

8. การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน

ประโยชน์อันสำคัญอย่างยิ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ การให้การศึกษาต่อสาธารณชนที่ดีขึ้นกว่า ผู้มีส่วนร่วมไม่เพียงแต่จะเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหา แต่เขายังได้เรียนรู้ด้วยว่ากระบวนการตัดสินใจโดยองค์การส่วนท้องถิ่นของเขาควรจะเป็นอย่างไรและทำไมจึงต้องตัดสินใจดังกล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นเวทีการฝึกที่มีประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่นในอนาคตอีกด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางการมีส่วนร่วมของพลเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้ (กองราชการส่วนตำบล, 2544, หน้า 45)

1. การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งและสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น

2. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

2.1 เข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมสภาท้องถิ่น

2.2 การใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ในการขอ

ข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดย

3.1 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยเสนอปัญหา ความต้องการของประชาชนหมู่บ้าน ประชาคมตำบล ประชาคมเมือง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปพิจารณา

3.2 ร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำหน้าที่พิจารณาโครงการที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.3 ร่วมเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นให้สภาท้องถิ่นพิจารณา

4. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการร่วมเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกและผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมไทย

1. การเพิกเฉยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งในประเด็นนี้อาจแบ่งตามลักษณะพฤติกรรมการณ์ที่ไม่มีส่วนร่วมและลักษณะของประชาชนได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ (กองราชการส่วนตำบล 2544, หน้า 47-79)

1.1 ประชาชนที่เป็นกลุ่มคนชั้นกลางขึ้นไป มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอยู่ในระดับดีเข้าใจถึงความหมาย ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

แต่ปฏิเสธที่จะมีส่วนร่วมในรูปแบบที่เป็นทางการหรือการใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะขาดความเชื่อถือศรัทธาต่อพฤติกรรมของนักการเมืองและพรรคการเมืองที่มีอยู่

1.2 ประชาชนที่เป็นกลุ่มคนชั้นกลางขึ้นไปเช่นกันที่ปฏิเสธที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะวิถีชีวิตในโลกเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ทำให้คนกลุ่มนี้มีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับการเร่งรัดแสวงหาความมั่นคง ความก้าวหน้าในชีวิต ประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่กว่า ขาดสาธารณประโยชน์จิต คือจิตที่เป็นสาธารณที่เห็นประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนร่วมเชื่อมโยงถึงกัน คนกลุ่มนี้จะไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกรูปแบบ ตราบเท่าที่ประโยชน์ส่วนตนของเขายังไม่ถูกคุกคาม ลิดรอน จนต้องพึ่งพิงอำนาจทางการเมืองเข้ามาช่วยจัดการให้

1.3 ประชาชนที่เป็นกลุ่มคนระดับล่างในสังคมมีฐานะยากจน ขาดการศึกษา ขาดโอกาสของการประกอบอาชีพ ทำให้ประชาชนกลุ่มนี้มองไม่เห็นและไม่เข้าใจว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีความสำคัญมากไปกว่าการดิ้นรนหาเลี้ยงชีพ จึงปฏิเสธที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกรูปแบบหากไม่มีสิ่งจูงใจ

หลักการและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) ได้เสนอหลักการและแนวทางการพัฒนาที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. ยึดหลักความต้องการและปัญหาของประชาชนเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรมหากกิจกรรมที่จะนำไปให้ประชาชนเป็นเรื่องใหม่ ต้องใช้เวลาในการกระตุ้นเร่งเร้าความสนใจให้ ความรู้ ความเข้าใจ จนประชาชนยอมรับความจำเป็นและประโยชน์ในการที่จัดทำกิจกรรมเหล่านั้น

2. กิจกรรมต้องดำเนินการในลักษณะกลุ่ม เพื่อสร้างพลังกลุ่มในการรับผิดชอบร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่ม ปลูกฝังทัศนคติและพฤติกรรมที่เห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

3. แนวทางการพัฒนาในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ต้องคำนึงถึงความสามารถของประชาชนที่รับดำเนินการต่อไป โดยไม่พึ่งพาภายนอก เฉพาะในระยะเริ่มแรกต้องไม่ทุ่มเทในลักษณะการให้เปล่าโดยสิ้นเชิง ต้องทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกเป็นเจ้าของกิจกรรมและต้องสามารถทำต่อไปเองได้

4. กิจกรรมการพัฒนาที่นำเข้าไปชุมชนต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมพร้อมกับสภาพชุมชนซึ่งหมายถึงการใช้ทรัพยากรชุมชนสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี

5. การเริ่มต้นกิจกรรมต้องอาศัยผู้นำชุมชนคือ ผู้นำตามธรรมชาติที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ผู้นำทางศาสนา ผู้นำที่ได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งจากราชการ เพื่อให้เป็นผู้บุกเบิกชักนำ

6. ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นต้น คือ การร่วมกันคว่ำหาข้อมูล ศึกษาปัญหาและหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น การร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบเพื่อแก้ไขปัญหาและลดปัญหา การร่วมปรึกษาหารือ วางนโยบาย ร่วมกันตัดสินใจ การใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม การร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการตามขีดความสามารถของตนและหน่วยงานที่วางไว้ การร่วมวางแผน การร่วมปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย การร่วมควบคุมติดตาม ประเมินผลจนถึงการร่วมบำรุงรักษาโครงการระยะยาว

ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชน

โคเฮน และอัฟโฮฟ (Cohen & Uphoff, 1979 อ้างถึงใน จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์, 2548, หน้า 12) ได้อธิบาย และวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในแง่ของรูปแบบการมีส่วนร่วม โดยได้แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision - making) ซึ่งอาจเป็นการตัดสินใจตั้งแต่ในระยะแรกเริ่ม การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม และการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) ซึ่งอาจเป็นไปในรูปแบบของการเข้าร่วม โดยการให้มีการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการร่วมมือรวมทั้งการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ทางวัตถุทางสังคม หรือโดยส่วนตัว
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งนับเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรรณิการ์ ชมดี (2524, หน้า 13) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการประชุม (Attendance at meeting)
2. การมีส่วนร่วมในการออกเงิน (Financial contribution)
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ (Membership on committees)
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ (Position of leadership)
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์ (Interviewer)
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน (Solicitor)

7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค (Customers)
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม (Entrepreneur)
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงานหรือเป็นลูกจ้าง (Employee)
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุ อุปกรณ์ (Material contribution)

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527, หน้า 11 - 13) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้

4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

พัฒน์ บุญรัตน์ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน จุฬามาศ ศรีศิริพรพันธ์, 2548, หน้า 12) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนจะต้องมีขึ้น โดยตลอด ตั้งแต่ขั้นตอนการร่วมวางแผน โครงการ การเสียดุลกำลัง ปรับปรุงงาน วัสดุกำลังเงินหรือทรัพยากรใด ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนนั้น

จากการศึกษาของ กรรณิกา ชมดี (2524) เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ได้สรุปกิจกรรมที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมประชุม (Attendance at meeting)
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน (Financial contribution)
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ (Membership on committees)
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ (Position of leadership)
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์ (Interviewer)
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน (Solicitor)
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค (Customers)
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่มหรือผู้เริ่มการ (Entrepreneurs)
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน (Employers)
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์ (Material contribution)

อาร์บายานี (Arbayani, n.d. อ้างถึงใน ขวัญชัย วงศ์นิติกร, 2532) การจัดการลำดับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. การร่วมประชุม
2. การออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
3. การตีปัญหาให้กระจ่าง

4. การออกเสียงสนับสนุนคัดค้านปัญหา
5. การออกแบบเสียงเลือกตั้ง
6. การบริจาคเงิน
7. การบริจาควัสดุ
8. การช่วยเหลือด้วยแรงงาน
9. การใช้โครงการที่เป็นประโยชน์ให้ถูกต้อง
10. การช่วยเหลือในการรักษาโครงการ

เจมส์ คี ปิ่นทอง (2527, หน้า 272-273) ได้แยกแยะขั้นตอนที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมได้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและการประเมินผลงาน

จากแนวคิดนี้สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ประชาชนควรจะได้เข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ขั้นตอนแรก คือ การค้นหา ตระหนักถึงปัญหานั้น ๆ แล้วก็เข้าร่วมในขั้นตอนการวางแผนเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ประชาชนยังควรจะต้องมีส่วนร่วมในการลงทุนด้วยเงินทอง แรงงานหรือวัสดุอุปกรณ์และต่อจากนั้นประชาชนก็ควรที่จะมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานด้วย

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

องค์การสหประชาชาติ หรือ United Nations (Department of international economics and affairs) ได้รวบรวมรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ 3 รูปแบบคือ

1. การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง (Spontaneous) เป็น โดยการอาสาสมัครหรือรวมตัวกันเองขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง โดยเป็นการกระทำที่มีได้รับความช่วยเหลือจากภายนอกซึ่งเป็นรูปแบบที่เป็นเป้าหมาย
2. การมีส่วนร่วมแบบชักนำ (Induced) เป็นการเข้าร่วม โดยความต้องการความเห็นชอบหรือการสนับสนุน โดยรัฐบาล ซึ่งเป็นรูปแบบที่เป็นลักษณะทั่วไปของประเทศกำลังพัฒนา
3. การมีส่วนร่วมแบบบังคับ (Coercive) เป็นผู้มีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลภายใต้การจัดการ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือ โดยการบังคับโดยตรงรูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ผู้กระทำได้รับทันที แต่จะไม่ได้ผลในระยะยาวและจะมีผลเสียที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในที่สุด

ปัจจัยและเงื่อนไขของการมีส่วนร่วม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2527) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์วิหาร เป็นต้น
2. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือ มีเกียรติยศหรือตำแหน่งที่ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมด้วยทั้ง ๆ ที่ยังไม่ศรัทธาหรือมีความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอแรง เป็นต้น
3. อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ

นอกจากนี้ นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2527) ยังได้กล่าวถึง เงื่อนไขการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 3 ประการได้แก่

1. ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะเข้ามามีส่วนร่วม (Freedom to participation)
2. ประชาชนต้องมีความสามารถที่จะมีส่วนร่วม (Ability to participation)
3. ประชาชนต้องมีความเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม (Willing to participation)

สำหรับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมนั้น ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. ประชาชนจะต้องมีเวลาที่จะมีส่วนร่วมกิจกรรม การมีส่วนร่วมไม่เหมาะสมสถานการณ์ฉุกเฉิน
2. ประชาชนต้องไม่เสียเงินทอง ค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไปที่เขาประเมินผลตอบแทนที่จะได้รับ
3. ประชาชนต้องมีความสนใจที่สัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น
4. ประชาชนต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องถึงกันทั้งสองฝ่าย
5. ประชาชนต้องไม่รู้สึกกระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือสถานภาพทางสังคม หากจะมีส่วนร่วม

โสภณ หมวดทอง (2533) สรุปว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนนั้นมีปัจจัยทางสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ อาชีพ ที่อยู่อาศัยเข้ามาเกี่ยวข้องและกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนจะได้รับความร่วมมือบรรลุความสำเร็จได้ จะต้องได้รับความเห็นพ้องต้องกันกับชุมชนเป็นส่วนมากหรือการดำเนินกิจกรรมในนามกลุ่มองค์กรของชุมชน

การมีส่วนร่วม “ เป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง ความเห็นพ้องต้องกันจะต้องมีมากจนเกิดความริเริ่ม โครงการเพื่อการปฏิบัติ กล่าวคือ ต้องเป็นการเห็นพ้องต้องกันของคนส่วนใหญ่ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการนั้นและเหตุผลที่คน

มาร่วมปฏิบัติการได้จะต้องมีการตระหนักว่า ปฏิบัติการทั้งหมดทำโดยกลุ่มหรือในนามของกลุ่ม หรือการทำผ่านองค์กร ดังนั้นองค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวทำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่ ต้องการ”

สำหรับแนวคิดของการมีส่วนร่วม (Concept of participation) ที่จะพัฒนาครอบครัว กลุ่ม ละครเวที ชุมชนและสังคม ให้มีการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้เจริญก้าวหน้าขึ้นนั้นเกิดจาก แนวความคิดสำคัญ 3 ประการคือ (บุญชัย เกิดปัญญาวัฒน์, 2535)

1. ความสนใจและห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจ ความห่วงกังวลส่วนบุคคล ซึ่งบังเอิญต้องกลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนร่วม
2. ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกันที่ต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้นผลักดัน ให้พุ่งไปสู่การร่วมกลุ่ม วางแผนและลงมือกระทำร่วมกัน
3. การตกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนาการ ตัดสินใจร่วมกันนี้ จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดการริเริ่มกระทำการตอบสนองความ เห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน (People participation theory) เช่น ทฤษฎีการกระทำ ทางสังคม (The theory of social action) นั้น Max weber ได้ศึกษาเรื่อง “ การกระทำของมนุษย์” (Human action) โดยให้คำจำกัดความของคำว่า “ การกระทำ” คือ เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งที่เป็นแบบเปิดเผยและลับ ซึ่งบุคคลผู้กระทำกำหนดให้มีความหมายเป็นส่วนตัวตามความคิดของ Weber ความเข้าใจในระบบความหมายของการกระทำเกิดขึ้นได้ 2 ประการคือ

1. ความหมายส่วนตัวจากการกระทำของบุคคลหนึ่งสามารถเข้าใจได้จากการสังเกต โดยตรง
2. มีการเข้าใจสิ่งเร้า เราสามารถแสดงความรู้สึกรู้สึกออกมาด้วยตัวเองในการให้เหตุผล ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของผู้นำหรือถ้าการกระทำของบุคคลไม่มีเหตุผลแล้วอาจจะเข้าใจส่วนประกอบ แห่งอารมณ์ที่มีการกระทำเกิดขึ้น โดยอาศัยการเข้าไปมีส่วนร่วมที่มีความเห็นอกเห็นใจต่อมนุษย์ ผู้สังเกตไม่จำเป็นต้องมีส่วนร่วมด้วยกับแนวทฤษฎีหรืออุดมการณ์สูงสุดหรือค่านิยมของผู้นำแต่ โดยสติปัญญาแล้วเราอาจจะเข้าใจสถานการณ์และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องได้อีกหนึ่ง การกระทำ บางอย่างเกิดขึ้นจากแรงกระตุ้น การเข้าใจแรงกระตุ้นสามารถถือได้ว่า เป็นการอธิบายเวลาที่แท้จริง ของการกระทำ เพราะว่าแรงกระตุ้นจะมีอยู่ในส่วนลึกของจิตใจ ผู้กระทำและสำหรับผู้สังเกตนั้น แรงกระตุ้นเป็นพื้นฐานที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาพฤติกรรม (ประสพสุข ดิอินทร์, 2531)

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

อकिन รพีพัฒน์ (2537, หน้า 107 -111) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการมีส่วนร่วม 2 ทฤษฎี ซึ่งสรุปได้ดังนี้คือ

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass persuasion)

การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาการขัดแย้งในการปฏิบัติงานและถ้าให้เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ให้เกิดศรัทธาตรงกับความต้องการของผู้ถูกเกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่องของความต้องการของตนเอง ตามหลักทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow's theory) ที่เรียกว่าระดับชั้นของความต้องการ (Hierarchy of needs) คือ

ความต้องการของคนเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปหามากมีทั้งหมด 5 ระดับดังนี้คือ

1.1 ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival needs)

1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety land security needs) ได้แก่ ความต้องการที่จะอยู่อย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย

1.3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social needs) ความต้องการความรักความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

1.4 ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self esteem needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของสังคม

1.5 ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self actualization needs) เป็นความต้องการในระดับสูง ซึ่งเป็นความต้องการที่อยากจะทำให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเองเพื่อจะพัฒนาตนเองได้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

จากทฤษฎีดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การเกลี้ยกล่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยเฉพาะถ้าการเกลี้ยกล่อมนั้นเป็นเรื่องที่ต่างกับความต้องการขั้นพื้นฐานที่เกิดจากความพึงพอใจของมนุษย์แล้ว ก็ย่อมจะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมได้ในที่สุด

2. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National moral)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจ ถ้าคนมีขวัญดีผลการทำงานก็จะสูงตามไปด้วย แต่ขวัญไม่ดีผลงานก็จะต่ำไปด้วยทั้งนี้เนื่องจากขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั่นเอง การสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอารัดเอาเปรียบให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงานเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น เมื่อใดก็ตามถ้า

คนขวัญดีจะเกิดมีสำนึกในความรับผิดชอบอันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคลและเป็นขวัญของกลุ่ม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าขวัญของคนเราจะเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะคนที่มีขวัญดีนั้นย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน

3. ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกรักชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วม คือ การสร้างความรู้สึกรักชาตินิยมให้เกิดขึ้น หมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ที่จะอุทิศหรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์รวมของชาติมีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจในเกียรติภูมิ จงรักภักดีผูกพันต่อท้องถิ่น

4. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะทำให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยของการร่วมกลุ่มคน จูงใจคนไปยังเป้าหมายโดยทั่วไปแล้วผู้นำจะมีทั้งผู้นำที่ดี เรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (Positive leader) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (Dynamic leader) และผู้นำทางไม่ดี คือ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ที่เรียกว่า ผู้นำนิเสธ (Negative leader) ผลของการใช้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันรับผิดชอบ ดังนั้นการสร้างผู้นำที่ดีย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดีนั่นเอง

5. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administrative and method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีการหนึ่งด้วย เพราะใช้กฎหมายระเบียบแบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานตามสมัครใจอย่างไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ไม่ได้ควบคุมก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นร่วมกันของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหารเป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายและความเป็นร่วมกันของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหารเป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

6. ทฤษฎีการติดต่อสื่อสาร (Communication theory)

โรเจอร์ (Roger, n.d. อ้างถึงใน สัญชัย สุทธิพันธุ์วิหาร์, 2539) ได้ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับของใหม่กับกระบวนการติดต่อสื่อสารได้ว่า การที่บุคคลมีการรับของใหม่นั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการติดต่อสื่อสาร ช่องทางการสื่อสารและปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว ดังนี้

6.1 ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว ซึ่งได้แก่ อายุของบุคคล สถานภาพทางสังคมฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งรวมถึง รายได้ ขนาดที่ดิน การถือครองที่ดินและความสามารถเฉพาะอย่าง ซึ่งรวมถึงระดับการศึกษา

6.2 ช่องทางการสื่อสาร ความรู้หรือกระบวนการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วยผู้ส่งสารหรือแหล่งกำเนิดวารสาร ช่องทางการสื่อสารและผู้รับสาร ส่วนช่องทางการสื่อสาร ซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้สื่อสารไปยังผู้รับสารแยกได้ 2 ลักษณะคือ

6.2.1 ช่องทางการสื่อสารมวลชน (Mass media channel) เป็นวิธีการในการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ เช่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

6.2.2 ช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal channel) เป็นการติดต่อระหว่างบุคคลเพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร

โรเจอร์ (Roger) ยังได้กล่าวอีกว่า สื่อมวลชนมีความสำคัญในการเพิ่มความรู้การแพร่กระจายข่าวสาร รวมทั้งสามารถในการปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้และสื่อบุคคลมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลได้มากกว่า

จึงอาจสรุปได้ว่า กระบวนการติดต่อสื่อสารมีอิทธิพลต่อการเพิ่มความรู้ ความสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้ ย่อมส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น สร้างความตระหนักให้แก่บุคคลมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนมากขึ้น

จากทฤษฎีต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น เป็นทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของการนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากสังคมมีกลุ่มหรือองค์กรประชาชนที่แตกต่างทั้งในวิถีชีวิต ค่านิยม และทัศนคติการนำทฤษฎีที่เหมาะสมกับกลุ่มประชาชนนั้น ๆ ไปใช้เพื่อการที่สมาชิกในกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ จึงเป็นหัวข้อที่น่าสนใจในการกระทำการศึกษาวิจัยทั้งนี้ในปัจจุบันโดยคาดว่าเป็นทฤษฎีที่ก่อให้เกิดความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนได้มาก ทฤษฎีหนึ่งได้แก่ทฤษฎีการติดต่อสื่อสาร เนื่องจากเป็นช่องทางที่เข้าถึงประชาชนได้สะดวกและรวดเร็ว โดยสื่อสารต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งสื่อมวลชนเหล่านี้มีความสำคัญในการเพิ่มความรู้ การแพร่กระจายข่าวสาร รวมทั้งสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติบุคคลได้และทฤษฎีที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยคืออีกทฤษฎีหนึ่งคือ ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership) จากวัตถุประสงค์ของทฤษฎีที่กล่าวว่า ผู้นำจะเป็นปัจจัยของการรวมกลุ่มคนจงใจคนไปยังเป้าประสงค์ ผลของการใช้ทฤษฎีจึงนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ในที่สุด นอกจากนี้ทฤษฎีการใช้วิธีการและระบบทางการบริหาร (Administrative and method) เป็นทฤษฎีที่สอดคล้องกับระบบการก่อให้เกิดความร่วมมือในประเทศไทยมากที่สุด เนื่องจากเป็นการใช้กฎหมาย ระเบียบแบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ เพื่อให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

“การปกครองท้องถิ่น” ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำอธิบายความหมายไว้ ดังนี้ แซดี้ (Sady, n.d. อ้างถึงใน อุทัย หิรัญโต, 2523, หน้า 4) ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น” หมายถึง ปกครองท้องถิ่นที่อยู่ในระดับต่อจากรัฐ ซึ่งก่อตั้งโดยกฎหมายและมีอำนาจอย่างเพียงพอที่จะทำภารกิจในท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งอำนาจเก็บภาษี เจ้าหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าว อาจได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งโดยท้องถิ่นเองก็ได้

อุทัย หิรัญโต (2523, หน้า 2) ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น” หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่างโดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานท้องถิ่นต้องมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน โดยให้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลยังต้องควบคุมวิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

คลาร์ก (Clarke, n.d. อ้างถึงใน อุทัย หิรัญโต, 2523, หน้า 4) ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น” หมายถึง ส่วนการปกครองของประเทศหรือรัฐ ซึ่งมีหน้าที่สำคัญที่รับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องที่ หรือขอบเขตแห่งใดเฉพาะ และเป็นการสมควรที่จะมอบเรื่องดังกล่าวให้กับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหาร โดยมีฐานะเป็นรองจากการบริหารของรัฐบาลในส่วนกลาง

ฮอลโลเวย์ (Holloway, n.d. อ้างถึงใน อุทัย หิรัญโต, 2523, หน้า 4) ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น” หมายถึง การปกครองตนเองของชุมชนแห่งใดแห่งหนึ่งที่มีการเกิดขึ้นทำหน้าที่ในเขตพื้นที่กำหนด มีอำนาจในการบริหารงานคลัง มีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินใจและมีสภาพของท้องถิ่นเป็นองค์กรสำคัญขององค์กรนี้

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2526, หน้า 8) ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น” หมายถึง ระบบการปกครองที่เป็นผลเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการเมืองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

ลิขิต ธีรเวคิน (2536, หน้า 314) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางในแง่ที่ว่า ผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่นย่อมเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นดีกว่าคนต่างถิ่น ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลสำคัญ คือ ทำให้

ท้องถิ่นรู้จักแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง รัฐบาลกลางเป็นเพียงหน่วยส่งเสริมด้วยงบประมาณบางส่วน และด้วยความรู้ทางเทคนิค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาชนบทซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของ รัฐบาลนั้น จำเป็นต้องทำไปควบคู่กับการปกครองท้องถิ่น เช่น การพัฒนาชนบทและบทบาทของ สภาตำบล จากนิยามและความหมายที่กล่าวมา พอที่จะอธิบายถึงการปกครองท้องถิ่นได้ดังนี้

1. องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนใน ท้องถิ่นตามความเหมาะสมและตามที่กฎหมายกำหนด

2. ความเป็นอิสระของท้องถิ่น ซึ่งแสดงออกโดย

2.1 ความเป็นอิสระในการเลือกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น

2.2 ความเป็นอิสระในการบริหารกิจการท้องถิ่น การเงิน การคลังและการบริหารงาน บุคคล

2.3 การกำกับดูแลการปกครองท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นตามกฎหมายเพื่อคุ้มครอง ประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือประโยชน์ของชาติเป็นส่วนรวมและจะกระทบต่อ สาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ประชาชนมิได้

2.4 ประชาชนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมกับองค์การปกครองท้องถิ่นในการบริหาร กิจการท้องถิ่น ทั้งในเรื่องของการเลือกผู้ที่จะมาเป็นผู้บริหารท้องถิ่น การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการ ตอบสนองความต้องการและประโยชน์แก่ท้องถิ่นของตน รวมถึงเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเกิด ความเข้าใจในกลไกการปกครองระบอบประชาธิปไตย เกิดความสำนึกในความสำคัญของสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองของตนเอง ตลอดจนเกิดความตื่นตัวที่จะใช้สิทธิทางการเมือง หรือเข้าไปมี ส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความรับผิดชอบต่อประโยชน์ส่วนร่วม

การกระจายอำนาจกับการปกครองท้องถิ่น

แนวทฤษฎีดั้งเดิมได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (Decentralization by territory) หมายถึง การมอบ อำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจกรรมหรือบริการสาธารณะภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมี อิสระบางประการในการปกครองตนเอง

2. การกระจายอำนาจตามกิจการ (Decentralization by function) หมายถึง การมอบ อำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจกรรมประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีความอิสระในการดำเนินการให้ เหมาะสมแก่เทคนิคของงานนั้น เช่น School districts ในสหรัฐอเมริกา Highway and Transportation Committee ในประเทศอังกฤษ

แต่แนวทฤษฎีสัมัยใหม่เห็นว่า การที่พิจารณาว่าเป็นการรวมอำนาจหรือการกระจายอำนาจควรพิจารณาว่า อำนาจที่จะวินิจฉัยชี้ขาดอยู่แก่องค์กรปกครองเดียวหรือหลายองค์กรปกครอง ถ้าอยู่ในองค์กรปกครองเดียวเรียกว่า การรวมอำนาจ ถ้าอำนาจนี้อยู่แก่หลายองค์กรเรียกอองค์กรเหล่านั้นว่าองค์กรกระจายอำนาจ แนวทฤษฎีนี้ไม่เห็นด้วยที่จะแยกความหมายการกระจายอำนาจออกเป็นกรกระจายอำนาจตามอาณาเขต และกระจายอำนาจตามกิจการ เพราะการพิจารณาว่ากระจายอำนาจหรือไม่ ควรพิจารณาว่าองค์กรนั้นมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดหรือไม่ในการพิจารณา

ความหมาย “ การกระจายอำนาจ ” ยังอาจพิจารณาได้ 2 รูปแบบ คือ

1. การกระจายอำนาจการบริหาร (Administrative decentralization) ซึ่งหมายถึง การมอบอำนาจหน้าที่ (Delegation) หรือการโอนอำนาจหน้าที่ (Transfer of authority) หรือการแบ่งอำนาจ (Deconcentration) ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจให้หน่วยราชการระดับต่าง ๆ สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้โดยไม่ต้องเสนอขออนุมัติ หรือขอความเห็นชอบจากหน่วยงานระดับเหนือขึ้นไป และอาจรวมถึงการกระจายอำนาจออกนอกระบบ เช่น การให้เอกชนรับผิดชอบดำเนินการกิจกรรมสาธารณะบางอย่างแทนราชการ หรือกระจายอำนาจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของหน่วยราชการ

2. การกระจายอำนาจทางการเมือง (Political decentralization) เป็นการกระจายอำนาจให้ชุมชนต่าง ๆ ปกครองตนเอง ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจทางการเมืองและการปกครองอย่างเด็ดขาดจากเดิมที่มีการรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองที่ส่วนกลางไปให้องค์กรทางการเมืองท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ การกระจายอำนาจทางการเมืองนี้ประชาชนในองค์กรทางการเมืองท้องถิ่นมีอำนาจในการควบคุมดูแลกิจการที่เป็นสาธารณะของท้องถิ่น อาจกล่าวได้ว่าการกระจายอำนาจทางการเมืองเป็นการยกอำนาจจากส่วนกลางให้ท้องถิ่น โดยลดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภูมิภาคจนถึงไม่มีหน่วยงานภูมิภาคในที่สุด

จากความหมายสามารถสรุปลักษณะสำคัญ ๆ ตามหลักกระจายอำนาจได้ดังต่อไปนี้

1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อกระจายอำนาจไปให้ท้องถิ่น ท้องถิ่นนั้นจะต้องตั้งองค์กรขึ้นมา ซึ่งต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคล

2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่น การกระจายอำนาจเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างใกล้ชิด จึงจัดให้มีสภาท้องถิ่นขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน และองค์กรนี้จะเป็นผู้เลือกคณะผู้บริหารมาดำเนินงานของท้องถิ่นต่อไป หรือจะให้ประชาชนเลือกตั้งโดยตรงก็ได้

3. มีอิสระในการปกครองตนเอง การกระจายอำนาจนั้น ต้องกำหนดให้องค์กรท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารงานหรือจัดทำกิจการได้เองตามสมควร แต่อิสระนั้นจะต้องอยู่ภายใต้ที่กฎหมาย

กำหนด ซึ่งจะมากกว่าหรือเท่ากับอำนาจจากส่วนกลางไม่ได้ และหน่วยปกครองท้องถิ่นมิได้ถือเป็นหน่วยภายใต้บังคับบัญชาของส่วนกลางเหมือนการปกครองส่วนภูมิภาค

4. มีงบประมาณและรายได้เป็นของตนเอง ตามหลักการกระจายอำนาจนั้น องค์กรท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจนั้น องค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณแยกต่างหากจากส่วนกลาง โดยมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีและเงินอุดหนุน (ถ้ามี) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่าง ๆ

5. มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของตนเอง ท้องถิ่นจะต้องมีเจ้าหน้าที่ของตนเองเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด เจ้าหน้าที่นี้มีได้สังกัดกระทรวง ทบวง กรมในส่วนกลางโดยตรง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นแต่ละแห่งนั่นเอง

ข้อดีของการกระจายอำนาจ

1. สามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ดีขึ้น การบริการสาธารณะบางอย่างที่เกี่ยวกับส่วนได้ส่วนเสียเฉพาะท้องถิ่น ถ้าได้มอบให้ผู้บริหารงานของท้องถิ่นซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้จัดทำย่อมจะได้ผลตรงความต้องการของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น เพราะรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ดี

2. เป็นการแบ่งเบาภาระของส่วนกลาง ในปัจจุบันราชการส่วนกลางมีภารกิจที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศมากขึ้นตามลำดับ ถ้าไม่ตัดภาระบางประการที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของแต่ละท้องถิ่นลงบ้างก็จะทำให้ไม่อาจจะดำเนินการได้อย่างทั่วถึงและได้ผลดี สมกับความต้องการของราษฎรแต่ละท้องถิ่น เมื่อมีการปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงเป็นการแบ่งเบาภาระ

3. กระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เมื่อการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการของท้องถิ่นโดยตรง และก่อให้เกิดความจำเป็นที่ต้องปรึกษาหารือกันในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้ประชาชนรู้จักรับผิดชอบร่วมกัน คิดถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่น

ข้อเสียของการกระจายอำนาจ

1. อาจเป็นภัยต่อเอกภาพทางการปกครองและความมั่นคงของประเทศ เพราะหากกระจายอำนาจมากเกินไปอาจจะเป็นการทำลายเอกภาพในการปกครองและความมั่นคงปลอดภัยของรัฐได้ ทั้งยังอาจทำให้เกิดการแก่งแย่งระหว่างท้องถิ่นซึ่งต่างมุ่งรักษาผลประโยชน์ของตน โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดแก่ท้องถิ่น

2. การเล็งเห็นผลประโยชน์ของท้องถิ่นสำคัญกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม กล่าวคือ การมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนท้องถิ่นจนลืมคิดถึงผลประโยชน์ของชาติ อาจจะทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวมได้

3. ทำให้เกิดความสิ้นเปลืองได้ เพราะการแยกงบประมาณออกเป็นส่วน ๆ ทั้งต้องมีเจ้าหน้าที่และเครื่องมือเครื่องใช้ของตนเอง ซึ่งไม่อาจหมุนเวียนสับเปลี่ยนกัน ได้กับท้องถิ่นอื่น ๆ รวมทั้งอาจมีการใช้จ่ายที่ไม่ประหยัดและควบคุมการเงินไม่ดีพอ

แนวคิดการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล

เทศบาลถือได้ว่าเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยที่เก่าแก่ที่สุด คือ เริ่มใช้มาตั้งแต่ พ.ศ.2476 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในเขตชุมชนที่มีความเจริญและใช้ในการบริหารเมืองเป็นหลัก เทศบาลของไทยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล ตามเกณฑ์รายได้และประชากรในพื้นที่ สำหรับการจัดโครงสร้างองค์กรของเทศบาลได้ใช้รูปแบบของระบบรัฐสภาเป็นหลัก โดยแบ่งโครงสร้างออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร

1. สภาเทศบาล

เป็นฝ่ายที่คอยควบคุมและตรวจสอบฝ่ายบริหารตามหลักการถ่วงดุลอำนาจของระบบรัฐสภา สภาเทศบาลนี้จะประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ซึ่งอยู่ในวาระคราวละ 4 ปี โดยจำนวนของสมาชิกสภาเทศบาลนี้จะขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาล คือ

1.1 สภาเทศบาลตำบล มีสมาชิกทั้งหมด 12 คน

1.2 สภาเทศบาลเมือง มีสมาชิกทั้งหมด 18 คน

1.3 สภาเทศบาลนคร มีสมาชิกทั้งหมด 24 คน

สภาเทศบาลจะมีประธานสภาหนึ่งคน และรองประธานสภาหนึ่งคน โดยจะเลือกมาจากสมาชิกตามมติสภาเทศบาล ประธานสภาทำหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมเทศบาล และควบคุมบังคับบัญชาข้าราชการความสงบ รวมทั้งเป็นตัวแทนของสภาเทศบาลในกิจการภายนอก

2. คณะเทศมนตรี

สำหรับคณะเทศมนตรีตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 (รวมทั้งที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง พ.ศ.2542) ได้กำหนดให้คณะเทศมนตรีประกอบด้วย นายกเทศมนตรี 1 คน มาจากสมาชิกสภาเทศบาลตามความเห็นชอบของสภาเทศบาล และเทศมนตรีอื่น ๆ ตามจำนวนที่กฎหมายระบุ ดังนี้

2.1 เทศบาลตำบล มีเทศมนตรี จำนวน 2 คน

2.2 เทศบาลเมือง มีเทศมนตรี จำนวน 2 คน แต่ในกรณีที่เทศบาลเมืองแห่งใดมีรายได้จัดเก็บตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไปให้มีเทศมนตรีได้อีก 1 คน

2.3 เทศบาลนคร มีเทศมนตรี จำนวน 4 คน

เทศมนตรีเหล่านี้มาจากสมาชิกสภาตามความเห็นชอบของสภาเทศบาลเช่นกัน และคณะเทศมนตรีนี้จะอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี

นอกจากคณะเทศมนตรีแล้ว ในฝ่ายบริหารก็ยังมีพนักงานเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของเทศบาลที่ปฏิบัติงานอันเป็นภารกิจประจำสำนักงาน หรืออาจจะนอกสำนักงานก็ได้ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างใกล้ชิด โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาในเบื้องต้น

สำหรับพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับใหม่ได้มีการกำหนดโครงสร้างเทศบาลให้มีองค์ประกอบใหม่ดังนี้

1. สำหรับเทศบาลเมืองและเทศบาลนครให้เปลี่ยนมาใช้รูปแบบนายกเทศมนตรี คือ ให้เทศบาลนั้นมีนายกเทศมนตรีหนึ่งคน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี และจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ นอกจากนี้นายกเทศมนตรียังมีอำนาจในการแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายให้ โดยจำนวนของรองนายกเทศมนตรีจะมีดังนี้

1.1 เทศบาลตำบล ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 2 คน

1.2 เทศบาลเมือง ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 3 คน

1.3 เทศบาลนคร ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 4 คน

อย่างไรก็ดีการเปลี่ยนมาใช้รูปแบบนายกเทศมนตรีนั้น ประชาชนในเขตเทศบาลต้องออกเสียงแสดงมติให้การบริหารในเขตเทศบาลใช้รูปแบบนายกเทศมนตรีด้วย

2. สำหรับเทศบาลตำบล ให้มีทางเลือกกว่า เทศบาลตำบลแห่งใดจะมีการบริหารในรูปแบบคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรี ให้เป็นไปตามเสียงแสดงมติของประชาชนในเขตเทศบาลนั้น ๆ โดยในรูปแบบคณะเทศมนตรีก็ยังคงตามโครงสร้างเดิมที่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้เลือกคณะเทศมนตรี ซึ่งประกอบด้วย นายกเทศมนตรี 1 คน และเทศมนตรี ตามจำนวน ดังนี้

2.1 เทศบาลตำบล ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 2 คน

2.2 เทศบาลเมือง ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 3 คน

2.3 เทศบาลนคร ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 4 คน

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติเทศบาลฉบับนี้ได้ระบุว่า วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป เทศบาลทุกแห่งจะต้องเปลี่ยนมาใช้โครงสร้างตามรูปแบบนายกเทศมนตรี หรือถ้าจะคงโครงสร้างตามรูปแบบคณะเทศมนตรี ก็ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชน โดยการแสดง

ประชาติ ซึ่งในปัจจุบันมีเทศบาลที่เปลี่ยนมาใช้รูปแบบนายกเทศมนตรีแล้ว จำนวน 14 แห่ง จากทั้งหมด 1,129 แห่ง

เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คมลักษณ์ สงทิพย์ (2557) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา ตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุ 36-50 ปี สถานภาพสมรส โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 10,000-20,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่พักอาศัยมากกว่า 10 ปี และไม่ได้เป็นสมาชิกของชมรมหรือองค์กรใด

ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำวัดตะเคียน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำวัดตะเคียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านของการมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์มากที่สุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับน้อย

ภิรมย์ ชุนมธุรส (2540) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนของสมาชิกสภาตำบล ในการพัฒนาชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอดาลุสม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าสมาชิกสภาตำบลฯ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในกาศึกษาปัญหามากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน ส่วนรายได้ ความคิดต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสมาชิกสภาตำบลและการได้รับข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทและ ในการกำหนดปัญหาและวางแผน ส่วนรายได้ ความคิดต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสมาชิกสภาตำบลและการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทและ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพการได้รับการฝึกอบรมของสมาชิกสภาตำบลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท

นรา ศรีวงษา และจิรวัดน์ เจริญสุข (2557) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโลกสว่าง อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโลกสว่าง โดยศึกษาความคิดเห็นจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโลกสว่าง อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 348 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วน

ประมาณค่าซึ่งมี 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .63 ถึง .89 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน โดยวิธี t - Test (Independent samples) และ F - test (One-way ANOVA)

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ 1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาความต้องการ ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาความต้องการ ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล 2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพการสมรส ระยะเวลาการอยู่อาศัย และการรับรู้ข่าวสารต่างกัน เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

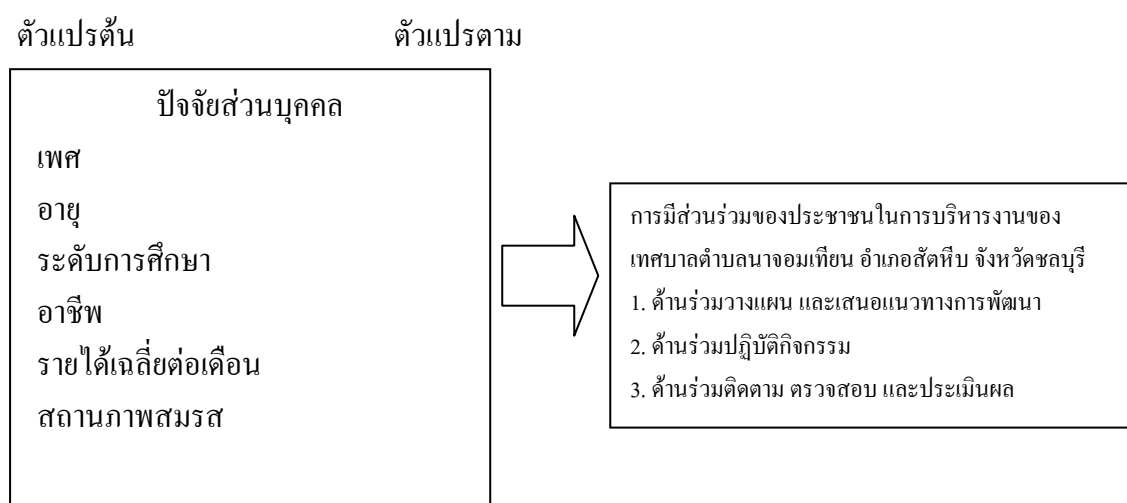
โดยสรุป ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด มีความเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางและไม่แตกต่างกัน ดังนั้น คณะผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำไปเป็นข้อสารสนเทศในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

รัฐ กัญชัย (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองชะอำ 2. ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองชะอำ 3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชน ในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองชะอำ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 4. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองชะอำ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชะอำ จำนวน 395 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การทดสอบที และการทดสอบเอฟ ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองชะอำ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยภายในมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองชะอำ ระดับสูงมาก ($r=0.928$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยภายนอก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองชะอำ ระดับสูงมาก ($r=0.931$)
3. กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในแผนพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน
4. ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผน ผู้มีส่วนร่วมส่วนใหญ่เป็นสมาชิกเทศบาลและข้าราชการส่วนท้องถิ่น

จากการผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนพบว่าปัจจัยบางประการมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับรู้ข่าวสาร เป็นต้น ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงได้กำหนดตัวแปรที่คาดว่าจะจะเป็นปัจจัยที่มีต่อความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและสถานภาพสมรส

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual framework)

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติและร่วมติดตามตรวจสอบและรับผลประโยชน์ร่วมกันในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ด้านร่วมวางแผน และเสนอแนวทางการพัฒนา หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา กำหนดปัญหา จัดอันดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร วางแผนการ ดำเนินงาน กำหนดวิธีติดตามประเมินผล เช่น การร่วมจัดทำแผนพัฒนาชุมชน แผนพัฒนาเทศบาล วางแผนการทำงานกิจกรรมหรือโครงการ เป็นต้น

ด้านร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของเทศบาล เช่น ตรวจสอบการทำงานของเทศบาล การร่วมเป็นกรรมการเปิดซอง ร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง ร่วมเป็นกรรมการตรวจรับการจ้างงาน/ทำถนน/ทำสะพาน เป็นต้น

ด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรม หมายถึง กิจกรรมการบริหารงานที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีบทบาทหรือส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมตัดสินใจและร่วมตรวจสอบ ในกิจกรรมสำคัญ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำ

ข้อบัญญัติ การจัดทำงบประมาณรายจ่าย การร่วมประชุมสภา และการจัดซื้อจัดจ้างการเข้าร่วม
กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
สมาชิกสภาเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีระเบียบวิธีการศึกษาประกอบไปด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บและรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยในแต่ละหัวข้อ มีรายละเอียดการศึกษาดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้เป็นการศึกษาประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในปี 2558 ซึ่งมีจำนวนประมาณ 6,295 คน โดยสุ่มเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จำนวนทั้งสิ้น 400 ราย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จากขนาดประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนทั้งสิ้น 6,295 คน จำนวน 6 ชุมชน ใช้ขนาดตัวอย่างเป็นจำนวน 400 ราย

การสุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane, 1973 อ้างถึงใน บุญธรรม จิตต์อนันต์, 2540, หน้า 70) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne}$$

เมื่อ n = ขนาดประชากรตัวอย่าง

N = ขนาดประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า 5 % (ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (โดยกำหนดให้เท่ากับ .05))

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น } N &= 6,295 \\ e &= 0.05 \\ n &= \frac{6,295}{1 + 6,295(0.05)}^2 \\ n &= 376 \text{ คน} \end{aligned}$$

แต่เพื่อให้ความคลาดเคลื่อนน้อยลงและจำนวนตัวอย่างเป็นเลขจำนวนเต็มจึงใช้ขนาดประชากรตัวอย่างจำนวน 400 คน

โดยเลือกเก็บข้อมูลจากประชาชนกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี วิธีการสุ่มตัวอย่างจะใช้การสุ่มตามสัดส่วน (Proportional random sampling) โดยอาศัยการสุ่มแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น ดังตารางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 จำนวนประชากรและสุ่มตัวอย่างของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

หมู่ที่	ชื่อชุมชน	ประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านนาจอมเทียน	1,355	86
2	บ้านน้ำเมา	1,187	75
3	บ้านอำเภอ	1,911	121
4	บ้านอำเภอ	930	59
8	บ้านหินวง	318	20
9	บ้านคลองน้ำซัย	594	39
	รวม	6,295	400

โดยแบ่งสัดส่วนในการเก็บแบบสอบถามตามอัตราส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ต่อไป
2. สร้างเครื่องมือแบบสอบถาม
3. ทดสอบแบบสอบถามโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 30 คน
4. นำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถาม
5. นำแบบสอบถามทุกฉบับ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
6. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วน คัดเลือกเฉพาะที่มีความสมบูรณ์ มาลงรหัสตัวเลข (Code) ตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละส่วน แล้วจึงนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย คำถามที่มีลักษณะทั้งคำถามปลายเปิดและปลายปิด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ
5. รายได้
6. สถานภาพการสมรส

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี 3 ด้านคือ ด้านร่วมวางแผน และเสนอแนวทางการพัฒนา (ร่วมคิด) ด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรมและด้านร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การเลือกตอบและให้คะแนน คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ ดังนี้

5 หมายถึง การมีส่วนร่วมมากที่สุดของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

4 หมายถึง การมีส่วนร่วมมากของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

3 หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลางของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

2 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อยของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

1 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อยที่สุดของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข

การทดสอบเครื่องมือ จะใช้การทดสอบความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) คือ

1. การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) จะใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิจัยและหัวข้อวิจัย จำนวน 1 คน คือ ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคำถามในแต่ละข้อว่า ตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นได้นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อดำเนินการขั้นต่อไป

2. การทดสอบหาค่าความเที่ยง (Reliability) จะใช้การทดลองไปเก็บแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้สูตรของ Cronbach ในการหาความเที่ยงของแบบสอบถาม ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า เรียกว่า การหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ที่ค่าความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่า .70 ซึ่งมีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

หลังจากได้นำเอาแบบสอบถามดังกล่าวมาตรวจให้ค่าคะแนนและวิเคราะห์ความเชื่อมั่น โดยได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ .740

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้จากการสุ่ม โดยผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปให้ผู้ช่วยวิจัยในแต่ละหมู่บ้านตามสัดส่วนของ

ประชาชนในแต่ละหมู่บ้านที่กำหนดไว้แล้วนัดหมายวัน เวลา ที่จะเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามทั้งหมด 400 ชุด และได้ชุดแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบ 400 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคลจะใช้สถิติพรรณนา ด้วยการหาค่าร้อยละ(Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) โดยแบ่งเป็นข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1.1 เพศ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนาด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 อายุและรายได้ นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนาด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean)

2. การวิเคราะห์ตัวแปรต้นและตัวแปรตามจะใช้ค่าสถิติพรรณนา ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ซึ่งได้แบ่งระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ	คะแนน
น้อยที่สุด	1
น้อย	2
ปานกลาง	3
มาก	4
มากที่สุด	5

ดังนั้นแต่ละระดับจะมีคะแนนอัตรากว้าง (Class interval) ดังนี้

ค่าพิสัย = คะแนนสูงสุด – คะแนนต่ำสุด

$$\text{จำนวนชั้น} = \frac{5-1}{5} = 0.8$$

เกณฑ์วัดระดับตัวแปรการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอ สัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิตมีเกณฑ์การจัดระดับเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1.00-1.80 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด
1.81-2.60 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วม น้อย
2.61-3.40 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วม ปานกลาง
3.41-4.20 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วม มาก
4.21-5.00 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วม มากที่สุด

3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสังคมศาสตร์เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล (Statistics package for the social sciences: SPSS) สำหรับการหาค่าสถิติของระดับความเห็น นำมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

4. การทดสอบค่าที (t-Test) เพื่อเปรียบเทียบตัวแปรอิสระที่จัดเป็น 2 กลุ่ม

5. การทดสอบ One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยทำการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพสมรส โดยแจกแจงจำนวนและค่าร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4-1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	216	54.00
หญิง	184	46.00
รวม	400	100.00

จาก ตารางที่ 4-1 ข้อมูลส่วนบุคคลจำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 54 และเพศหญิง จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-2 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 21 ปี	48	12.0
21-40 ปี	229	57.3
41-60 ปี	83	20.8
มากกว่า 60 ปี ขึ้นไป	40	10.0
รวม	400	100.00

จาก ตารางที่ 4-2 ข้อมูลส่วนบุคคลจำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นช่วงอายุ 21-40 ปี มีจำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 57.3 รองลงมาคือช่วงอายุ 41-60 ปี มีจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 ช่วงอายุน้อยกว่า 21 ปี มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 และช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0

ตารางที่ 4-3 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียนหนังสือ	4	1
ประถมศึกษา	141	35.3
มัธยมศึกษา/ปวช.	126	31.5
ปวส./อนุปริญญา	51	12.8
ปริญญาตรี	69	17.3
สูงกว่าปริญญาตรี	9	2.3
รวม	400	100.00

จาก ตารางที่ 4-3 ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 รองลงมาคือมัธยมศึกษา/ปวช. มีจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 ระดับปริญญาตรี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 ระดับปวส./อนุปริญญา มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 และไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

ตารางที่ 4-4 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	40	10.4
พนักงานเอกชน	43	11.2
บริษัทเอกชน	19	4.9
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	55	14.3
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	70	18.2
ประมง	11	2.9
รับจ้างทั่วไป	76	19.7
เกษตรกรกรรม	61	15.8
อื่น ๆ เช่น ข้าราชการบำนาญ	10	2.6
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4-4 ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มากที่สุด มีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 รองลงมาคืออาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 อาชีพเกษตรกรกรรม มีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 อาชีพพนักงานเอกชน มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 อาชีพบริษัทเอกชน มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 อาชีพประมง มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 และอาชีพ อื่น ๆ เช่น ข้าราชการบำนาญ มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6

ตารางที่ 4-5 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน	52	13.0
5,001-10,000 บาท/เดือน	130	32.5
10,001-15,000 บาท/เดือน	82	20.5
15,001-20,000 บาท/เดือน	53	13.3
มากกว่า 20,000 บาท/เดือน	83	20.7
รวม	400	100.00

จาก ตารางที่ 4-5 ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท/เดือน มีจำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมา คือมีรายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือน มีจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 ลำดับต่อมาคือมีรายได้ 10,001-15,000 บาท/เดือน มีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 มีรายได้ 15,001-20,000 บาท/เดือน มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และลำดับสุดท้าย มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน มีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0

ตารางที่ 4-6 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	160	40.00
สมรส/อยู่ด้วยกัน	230	57.50
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	10	2.50
รวม	400	100.00

จาก ตารางที่ 4-6 ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มี สถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกันมากที่สุด มีจำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมาคือ สถานภาพ โสด มีจำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 และหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยแจกแจงจำนวนและค่าร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4-7 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามด้านร่วมวางแผน และเสนอแนวทางการพัฒนา (ร่วมคิด)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					ร้อยละ	— X	แปล ความหมาย
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
1. ท่านได้รับการแต่งตั้ง หรือเข้าร่วมรับเชิญเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานในการกำหนดปัญหาและวางแผนการพัฒนา	71 (17.75)	71 (17.75)	79 (19.75)	46 (11.5)	133 (33.25)	400 (100)	2.74	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในแผนพัฒนา	50 (12.5)	105 (26.25)	66 (16.5)	43 (10.75)	136 (34.0)	400 (100)	2.71	ปานกลาง
3. ท่านได้เข้าร่วมการประชุมของสภาเทศบาลที่เกี่ยวข้องกับวางแผนพัฒนา	42 (10.5)	106 (26.5)	71 (17.75)	40 (10)	141 (35.25)	400 (100)	2.65	ปานกลาง
4. ท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อพิจารณาข้อดี ข้อเสียของการบริหารงานเทศบาล	54 (13.5)	101 (25.25)	59 (14.75)	46 (11.5)	140 (35.0)	400 (100)	2.69	ปานกลาง
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอโครงการต่าง ๆ เพื่อนำไปจัดทำงบประมาณของเทศบาล	40 (10)	98 (24.5)	88 (22.0)	40 (10)	134 (33.5)	400 (100)	2.65	ปานกลาง
6. ท่านได้เข้าร่วมประชุมกับเทศบาลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของประชาชน	40 (10)	116 (29.0)	69 (17.25)	45 (11.25)	130 (32.5)	400 (100)	2.71	ปานกลาง

ตารางที่ 4-7 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					ร้อยละ	$\bar{x}$	แปลความ หมาย
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
7. ท่านได้เข้าร่วมการทำ ประชาคมกับเทศบาลในการ พิจารณาโครงการ	47 (11.75)	107 (26.75)	69 (17.25)	49 (12.25)	128 (32.0)	400 (100)	2.73	ปานกลาง
8. ท่านได้เข้าร่วมการประชุม เกี่ยวกับงบประมาณการพัฒนา ของเทศบาล	40 (10)	113 (28.25)	67 (16.75)	46 (11.5)	134 (33.5)	400 (100)	2.68	ปานกลาง
9. ท่านได้เข้าร่วมประชุมและร่วม แสดงความคิดเห็นในการจัดตั้ง คณะกรรมการของเทศบาลที่ เกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะ	41 (10.25)	153 (38.25)	88 (22.0)	45 (11.25)	73 (18.25)	400 (100)	3.15	ปานกลาง
10. ท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ในการดำเนินงานของเทศบาลต่อ การจัดทำโครงการ ต่าง ๆ	50 (12.5)	90 (22.5)	83 (20.75)	43 (10.75)	134 (33.5)	400 (100)	2.68	ปานกลาง
รวม	475 (11.8)	1060 (26.5)	739 (18.5)	443 (11.1)	1283 (32.1)	4000 (100)	2.74	ปานกลาง

จาก ตารางที่ 4-7 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน มีส่วนร่วมในการ
บริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในด้านร่วมวางแผนและ
เสนอแนวทางการพัฒนา (ร่วมคิด) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาในรายด้าน
พบว่า

1. การได้รับการแต่งตั้ง หรือการเข้าร่วมรับเชิญเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานใน
การกำหนดปัญหาและวางแผนการพัฒนา ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ
น้อยที่สุด จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.25 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.75 มีส่วนร่วมมากและมากที่สุดจำนวนเท่ากัน จำนวน 71 คน
คิดเป็นร้อยละ 17.75 และมีส่วนร่วมน้อยอยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5

2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในแผนพัฒนา ข้อบังคับ มติของเทศบาลที่ไม่ตรงกับปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.25 ในระดับปานกลาง จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และมีส่วนร่วมน้อยอยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.75

3. การได้เข้าร่วมการประชุมของสภาเทศบาลที่เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.25 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 ในระดับปานกลาง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.75 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 และมีส่วนร่วมน้อยอยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10

4. การได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อพิจารณาข้อดี ข้อเสียของการบริหารงานเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 ในระดับปานกลาง จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.75 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 และมีส่วนร่วมน้อยอยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5

5. การได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอโครงการต่าง ๆ เพื่อนำไปจัดทำงบประมาณของเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 ในระดับปานกลาง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดและระดับน้อย น้อยที่สุด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10

6. การได้เข้าร่วมประชุมกับเทศบาลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของประชาชน ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 ในระดับปานกลาง จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.25 มีส่วนร่วมในระดับน้อย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.25 และมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด อยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10

7. การได้เข้าร่วมการทำประชาคมกับเทศบาลในการพิจารณาโครงการ ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.75 ในระดับปานกลาง จำนวน 69

คน คิดเป็นร้อยละ 17.25 มีส่วนร่วมในระดับน้อย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.25 และมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด อยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.75

8. การได้เข้าร่วมการประชุมเกี่ยวกับงบประมาณการพัฒนาของเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.25 ในระดับปานกลาง จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.75 มีส่วนร่วมในระดับน้อย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 และมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด อยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10

9. การได้เข้าร่วมประชุมและร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะ ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก มากที่สุด จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.25 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.25 มีส่วนร่วมในระดับน้อย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.25 และมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด อยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.25

10. การได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานของเทศบาลต่อการจัดทำโครงการต่าง ๆ ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมน้อยที่สุด จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 ในระดับปานกลาง จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.75 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และมีส่วนร่วมในระดับน้อย น้อยที่สุด จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.75

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีในด้านร่วมวางแผนและเสนอแนวทางการพัฒนา (ร่วมคิด) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในประเด็นการเข้าร่วมประชุมและร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.15 รองลงมาคือการได้รับการแต่งตั้ง หรือการเข้าร่วมรับเชิญเป็นคณะกรรมการหรือคณะกรรมการในการกำหนดปัญหาและวางแผนการพัฒนา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.74 และการได้เข้าร่วมการทำประชาคมกับเทศบาลในการพิจารณาโครงการ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.73 และมีส่วนร่วมในการได้มีส่วนร่วมนำเสนอโครงการต่าง ๆ เพื่อนำไปจัดทำงบประมาณของเทศบาลและการได้เข้าร่วมการประชุมของสภาเทศบาลที่เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.65

ตารางที่ 4-8 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรม

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					ร้อยละ	$\bar{x}$	แปล ความ หมาย
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
1. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมในการ ดำเนินงานของเทศบาล	78 (19.5)	78 (19.5)	87 (21.75)	42 (10.5)	115 (28.75)	400 (100)	2.91	ปาน กลาง
2. ท่านได้ร่วมออกวัสดุ/เงิน/สิ่งของ ต่าง ๆ ในการดำเนินงานของ เทศบาล	61 (15.25)	93 (23.25)	68 (17)	41 (10.25)	137 (34.25)	400 (100)	2.74	ปาน กลาง
3. ท่านได้ร่วมประชาสัมพันธ์การ ดำเนินงานของเทศบาล	60 (158)	151 (37.75)	86 (21.5)	38 (9.5)	65 (16.25)	400 (100)	3.32	ปาน กลาง
4. ท่านได้ร่วมให้ข้อเสนอแนะใน การดำเนินงานของเทศบาล	61 (15.25)	90 (22.5)	80 (20.0)	52 (13)	117 (29.25)	400 (100)	2.81	ปาน กลาง
5. ท่านได้ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ในท้องถิ่น เช่น ปัญหาเสพติด ปัญหาขยะ	77 (19.25)	121 (30.25)	106 (26.5)	36 (9)	61 (15.25)	400 (100)	3.36	ปาน กลาง
6. ท่านได้ร่วมสำรวจปัญหาและ ความต้องการด้านการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานของเทศบาล	63 (15.75)	82 (20.5)	88 (22.0)	32 (8)	135 (33.75)	400 (100)	2.75	ปาน กลาง
7. ท่านได้ร่วมสำรวจการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับ เทศบาล	65 (16.25)	88 (22.0)	84 (21.0)	34 (8.5)	129 (32.25)	400 (100)	2.81	ปาน กลาง
8. ท่านได้ร่วมสำรวจความต้องการ อาชีพเสริมร่วมกับเทศบาล	67 (16.75)	92 (23.0)	82 (20.5)	40 (10)	119 (29.75)	400 (100)	2.87	ปาน กลาง
9. ท่านได้ร่วมสำรวจปัญหาและ ความต้องการ แหล่งน้ำอุปโภค บริโภคและการเกษตรร่วมกับ เทศบาล	84 (21.0)	81 (20.25)	72 (18)	39 (9.75)	124 (31.0)	400 (100)	2.91	ปานกลาง
10. ท่านได้ร่วมสำรวจหาสาเหตุของ ปัญหาการทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาล	70 (17.5)	91 (22.75)	70 (17.5)	44 (11)	125 (31.25)	400 (100)	2.84	ปาน กลาง

รวม	686	967	823	398	1126	4000	2.93	ปาน กลาง
	(17.2)	(24.2)	(20.5)	(10)	(28.1)	(100)		

จาก ตารางที่ 4-8 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน มีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า

1. การได้เข้าร่วมกิจกรรมในการดำเนินงานของเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมน้อยที่สุด จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.75 ในระดับมากและมากที่สุด จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 และมีส่วนร่วมในระดับน้อย น้อยที่สุด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5
2. การได้ร่วมออกวัสดุ/เงิน/สิ่งของต่าง ๆ ในการดำเนินงานของเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.25 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.25 ในระดับปานกลาง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.25 และมีส่วนร่วมน้อยอยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.25
3. การได้ร่วมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก มากที่สุด จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.75 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.25 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และมีส่วนร่วมในระดับน้อย อยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5
4. การได้ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.25 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 ในระดับปานกลาง จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.25 และมีส่วนร่วมน้อยอยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13
5. การได้ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหายาขะ ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก มากที่สุด จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.25 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 ในระดับมากที่สุด จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.25 มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.25 และมีส่วนร่วมในระดับน้อย อยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9
6. การได้ร่วมสำรวจปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาล เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 88

คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 ในระดับมาก จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.75 และมีส่วนร่วมน้อยอยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8

7. การได้ร่วมสำรวจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.25 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 ในระดับปานกลาง จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.25 และมีส่วนร่วมน้อยอยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5

8. การได้ร่วมสำรวจความต้องการอาชีพเสริมร่วมกับเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 ในระดับปานกลาง จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.75 และมีส่วนร่วมน้อยอยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10

9. การได้ร่วมสำรวจปัญหาและความต้องการ แหล่งน้ำอุปโภค บริโภคและการเกษตรร่วมกับเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 ในระดับมาก จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.25 มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18 และมีส่วนร่วมน้อยอยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.75

10. การได้ร่วมสำรวจหาสาเหตุของปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.75 ในระดับปานกลางและระดับมากที่สุด จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 และมีส่วนร่วมน้อยอยู่ในลำดับน้อยที่สุด จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในประเด็นการได้ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น เช่น ปัญหาขยะมูลฝอยมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.36 รองลงมาคือการได้ร่วมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของเทศบาล คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.32 และการได้เข้าร่วมกิจกรรมในการดำเนินงานของเทศบาลและการได้ร่วมสำรวจปัญหาและความต้องการ แหล่งน้ำอุปโภค บริโภคและการเกษตรร่วมกับเทศบาล คิดเป็น

ค่าเฉลี่ย 2.91 และมีส่วนร่วมในการได้ร่วมสำรวจปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนา
โครงสร้างพื้นฐานของเทศบาล เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า น้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.75

ตารางที่ 4-9 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามด้านร่วมติดตาม
ตรวจสอบ และประเมินผล

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					ร้อยละ	— X	แปล ความ หมาย
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
1. ท่านได้ร่วมเป็นกรรมการติดตาม ผลขณะดำเนินงานตามที่จัดขึ้นตาม โครงการหรือกิจกรรมของเทศบาล	51 (12.75)	93 (23.25)	69 (17.25)	71 (17.75)	116 (29.0)	400 (100)	2.72	ปาน กลาง
2. ท่านได้ร่วมตรวจสอบพฤติกรรม ของสมาชิกของเทศบาล ที่เลือกตั้ง เข้าไปให้ทำประโยชน์แก่ประชาชน	62 (15.5)	121 (30.25)	85 (21.25)	51 (12.75)	81 (20.25)	400 (100)	3.11	ปาน กลาง
3. ท่านขอทราบข้อมูลข่าวสารจาก เทศบาลเมื่อเห็นว่าการทำงานไม่ โปร่งใส	49 (12.25)	91 (22.75)	91 (22.75)	40 (10)	129 (32.25)	400 (100)	2.71	ปาน กลาง
4. ท่านได้ร่วมตรวจสอบการใช้จ่าย งานงบประมาณรายจ่ายของเทศบาล	35 (8.75)	81 (20.25)	86 (21.5)	45 (11.25)	153 (38.25)	40 (100)	2.45	น้อย
5. ท่านได้มีส่วนเข้าร่วมเป็น กรรมการเพื่อตรวจสอบการ ดำเนินงานของเทศบาล	41 (10.25)	104 (26.0)	56 (14)	55 (13.75)	144 (36.0)	400 (100)	2.58	น้อย
6. ท่านได้มีส่วนเข้าร่วมเป็น กรรมการจัดซื้อ จัดจ้างของเทศบาล	47 (11.75)	74 (18.7)	87 (21.75)	49 (12.25)	143 (35.75)	400 (100)	2.55	น้อย
7. ท่านได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการ รับฟัง รับทราบ ผลการปฏิบัติงาน ตามโครงการต่าง ๆ ของเทศบาล	47 (11.75)	90 (22.5)	87 (21.75)	49 (12.25)	127 (32.75)	400 (100)	2.68	ปาน กลาง
8. ท่านได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการ ประเมินผลและให้คำแนะนำต่อการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เทศบาลนำไปปฏิบัติ	51 (12.75)	94 (23.5)	74 (18.5)	46 (11.5)	135 (34.75)	400 (100)	2.68	ปาน กลาง

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					ร้อยละ	$\bar{x}$	แปล ความหมาย
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
9. ท่านได้มีส่วนร่วมในการ วิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของ ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล	44 (11)	100 (25.0)	57 (14.25)	76 (19.0)	123 (30.75)	400 (100)	2.64	ปานกลาง
10. ท่านได้ทำการร้องเรียนความไม่ โปร่งใสในการบริหารงานของ ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล	38 (9.5)	97 (24.25)	72 (18)	56 (14)	137 (34.25)	400 (100)	2.58	น้อย
รวม	465 (11.6)	935 (23.4)	764 (19.2)	538 (13.5)	1288 (32.3)	4000 (100)	2.67	ปานกลาง

จาก ตารางที่ 4-9 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน มีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในด้านร่วมติดตามตรวจสอบและประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า

1. การได้ร่วมเป็นกรรมการติดตามผลขณะดำเนินงานตามที่จัดขึ้นตามโครงการหรือกิจกรรมของเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมน้อยที่สุด จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.25 ในระดับน้อย จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.75 มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.25 และมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด น้อยที่สุด จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.75

2. การได้ร่วมตรวจสอบพฤติกรรมของสมาชิกของเทศบาล ที่เลือกตั้งเข้าไปให้ทำประโยชน์แก่ประชาชน ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมมากจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.25 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.25 ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.25 มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 และมีส่วนร่วมในระดับน้อย น้อยที่สุด จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.75

3. การขอทราบข้อมูลข่าวสารจากเทศบาลเมื่อเห็นว่าการทำงานไม่โปร่งใส ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมน้อยที่สุด จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.25 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากและปานกลาง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.75 มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ

มากที่สุด จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.25 และมีส่วนร่วมในระดับน้อย น้อยที่สุด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10

4. การได้ร่วมตรวจสอบการใช้รายงานงบประมาณรายจ่ายของเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมน้อยที่สุด จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.25 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 ในระดับมาก จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.25 มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.25 และมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด น้อยที่สุด จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.75

5. การได้มีส่วนร่วมเข้าร่วมเป็นกรรมการเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมน้อยที่สุด จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 ในระดับปานกลาง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14 มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.75 และมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด น้อยที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.25

6. การได้มีส่วนร่วมเข้าร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อ จัดจ้างของเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมน้อยที่สุด จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.75 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.75 ในระดับมาก จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.25 และมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด น้อยที่สุด จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.25

7. การได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการรับฟัง รับทราบ ผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ของเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมน้อยที่สุด จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.75 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 ในระดับปานกลาง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 21.758 มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.25 และมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด น้อยที่สุด จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.75

8. การได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการประเมินผลและให้คำแนะนำต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เทศบาลนำไปปฏิบัติ ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมน้อยที่สุด จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 ในระดับปานกลาง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.75 และมีส่วนร่วมในระดับน้อย น้อยที่สุด จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5

9. การได้มีส่วนร่วมในการวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมน้อยที่สุด จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.75

รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ในระดับน้อย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.25 และมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด น้อยที่สุด จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11

10. การได้ทำการร้องเรียนความไม่โปร่งใสในการบริหารงานของผู้บริหารและสมาชิก เทศบาล ส่วนใหญ่แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมน้อยที่สุด จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.25 รองลงมาคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.25 ในระดับปานกลาง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18 มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14 และมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด น้อยที่สุด จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ เทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในด้านร่วมติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ประชาชนกลุ่ม ตัวอย่างให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในประเด็นการได้ร่วมเป็นกรรมการติดตามผลขณะ ดำเนินงานตามที่จัดขึ้นตาม โครงการหรือกิจกรรมของเทศบาล มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.72 รองลงมาคือ การขอทราบข้อมูลข่าวสารจากเทศบาลเมื่อเห็นว่าการทำงานไม่โปร่งใส คิดเป็น ค่าเฉลี่ย 2.71 และการได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการรับฟัง รับทราบ ผลการปฏิบัติงานตามโครงการ ต่าง ๆ ของเทศบาลและการได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการประเมินผลและให้คำแนะนำต่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เทศบาลนำไปปฏิบัติ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.68 และมีส่วนร่วมในการได้ ร่วมตรวจสอบการใช้จ่ายงานงบประมาณรายจ่ายของเทศบาล น้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.45

ตารางที่ 4-10 จำนวน ค่าเฉลี่ย และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้านต่าง ๆ

3 ด้านในภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาล ตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี	จำนวน	$\bar{x}$	ระดับ
ด้านร่วมวางแผน และเสนอแนวทางการพัฒนา (ร่วมคิด)	400	2.7	ปานกลาง
ด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรม	400	2.9	ปานกลาง
ด้านร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล	400	2.7	ปานกลาง
รวม	400	2.8	ปานกลาง

จาก ตารางที่ 4-10 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ เทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่ม ตัวอย่างมีส่วนร่วมในด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรมมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.9 รองลงมาคือมีส่วนร่วม ในด้านร่วมวางแผน และเสนอแนวทางการพัฒนา (ร่วมคิด) และมีส่วนร่วมในด้านร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.7

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

การเปรียบเทียบระดับความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการ บริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพ

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ของเทศบาลแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	SD	t	P
ชาย	216	2.765	1.311	0.22	0.001
หญิง	184	2.797	1.290		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จาก ตารางที่ 4-11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วน ร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามเพศ พบว่า P เท่ากับ 0.001 แสดงว่า ประชาชนเพศชายและเพศหญิง จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลที่แตกต่างกัน เป็นไปตาม สมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	55.176	3	18.392	11.917	0.000*
ภายในกลุ่ม	535.558	396	1.543		
รวม	590.734	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จาก ตารางที่ 4-12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามอายุ พบว่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.000 แสดงว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลที่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบว่าประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน โดยรวม แตกต่างกันรายคู่ ซึ่งปรากฏผลดัง ตารางที่ 4-13

ตารางที่ 4-13 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	น้อยกว่า 21 ปี	21-40 ปี	41-60 ปี	มากกว่า60 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 21 ปี	1.75	-	1.119*	1.396*	0.849*
21-40 ปี	2.87	-	-	0.277*	0.270*
41-60 ปี	3.14	-	-	-	0.547*
มากกว่า60 ปีขึ้นไป	2.6	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จาก ตารางที่ 4-13 พบว่า เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลพบว่า คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 6 คู่คือ

1. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีอายุ น้อยกว่า 21 ปีกับ กลุ่มอายุ 21-40 ปี หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีอายุ น้อยกว่า 21 ปี จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนอายุ 21-40 ปี

2. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีอายุ น้อยกว่า 21 ปีกับ กลุ่มอายุ 41-60 ปี หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีอายุ น้อยกว่า 21 ปี จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนอายุ 41-60 ปี

3. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีอายุ น้อยกว่า 21 ปีกับ กลุ่มอายุ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีอายุ น้อยกว่า 21 ปี จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนอายุ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

4. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีอายุ 21-40 ปี กับ กลุ่มอายุ 41-60 ปี หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีอายุ 21-40 ปี จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนอายุ 41-60 ปี

5. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีอายุ 21-40 ปี กับ กลุ่มอายุ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีอายุ น้อยกว่า 21 ปี จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนอายุ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

6. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีอายุ 41-60 ปี กับ กลุ่มอายุ มากกว่า 60 ปีขึ้นไปหมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีอายุ 41-60 ปี จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนอายุ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

สมมติฐานข้อที่ 3 ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	109.108	4	21.822	15.631	0.000*
ภายในกลุ่ม	481.626	395	1.396		
รวม	590.734	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จาก ตารางที่ 4-14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.000 แสดงว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลที่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน โดยรวม แตกต่างกันรายคู่ ซึ่งปรากฏผลดัง ตารางที่ 4-15

ตารางที่ 4-15 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ
เทศบาล จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ไม่ได้เรียน	ประถม	มัธยม/ ปวช.	ปวส./ อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
ไม่ได้เรียน	1.00	-	1.452*	1.281*	1.827*	2.684*	2.458*
ประถมศึกษา	2.45	-	-	0.170*	0.375*	1.232*	1.005*
มัธยมศึกษา/ ปวช.	2.28	-	-	-	0.546*	1.403*	1.176*
ปวส./ อนุปริญญา	2.82	-	-	-	-	0.856*	0.630*
ปริญญาตรี	3.68	-	-	-	-	-	0.226*
สูงกว่าปริญญาตรี	2.78	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 4 ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	138.209	8	17.276	13.057	0.000*
ภายในกลุ่ม	452.525	391	1.323		
รวม	590.734	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามอาชีพ พบว่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.000 แสดงว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลที่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน โดยรวม แตกต่างกันรายคู่ ซึ่งปรากฏผลดัง ตารางที่ 4-17

ตารางที่ 4-17 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	นักเรียน	ลูกจ้าง เอกชน	บริษัท เอกชน	ข้าราชการ	ธุรกิจ ส่วนตัว	ประมง	รับจ้าง	เกษตรกร	อื่น ๆ
นักเรียน/นักศึกษา	1.75	-	2.012*	1.548*	1.370*	1.241*	0.657*	0.371*	1.078*	0.313*
พนักงานเอกชน	3.30	-	-	0.463*	0.178*	0.307*	0.890*	1.177*	0.470*	1.235*
บริษัทเอกชน	3.12	-	-	-	0.642*	0.129*	0.712*	0.998*	0.291*	1.056*
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.76	-	-	-	-	0.771*	1.354*	1.640*	0.933*	1.698*
ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	2.99	-	-	-	-	-	0.583*	0.869*	0.162*	0.927*
ประมง	2.41	-	-	-	-	-	-	0.286*	0.420*	0.344*
รับจ้างทั่วไป	2.12	-	-	-	-	-	-	-	0.706*	0.058
เกษตรกรรวม	2.83	-	-	-	-	-	-	-	-	0.764*
อื่น ๆ	2.06	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จาก ตารางที่ 4-17 พบว่า เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลพบว่า คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 35 คู่ คือ

1. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพ นักเรียน/ นักศึกษากับ พนักงานเอกชน หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีอาชีพ นักเรียน/ นักศึกษา จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพพนักงานเอกชน

2. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพ นักเรียน/ นักศึกษากับ บริษัทเอกชนหมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีอาชีพ นักเรียน/ นักศึกษา จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพบริษัทเอกชน

3. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพ นักเรียน/ นักศึกษากับ รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีอาชีพ นักเรียน/ นักศึกษา จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ

4. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพ นักเรียน/ นักศึกษากับ ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีอาชีพ นักเรียน/ นักศึกษา จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย

ส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ

สมมติฐานข้อที่ 5 ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	69.563	4	17.391	11.546	0.000*
ภายในกลุ่ม	521.171	395	1.506		
รวม	590.734	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จาก ตารางที่ 4-18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามอาชีพ พบว่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.000 แสดงว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลที่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน โดยรวม แตกต่างกันรายคู่ ซึ่งปรากฏผลดัง ตารางที่ 4-19

ตารางที่ 4-19 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามรายได้

รายได้	$\bar{X}$	น้อยกว่า 5,000	5,000- 10,000	10,001 – 15,000	15,001 – 20,000	20,000 ขึ้นไป
น้อยกว่า 5,000	1.742	-	1.223*	1.383*	0.744*	1.249*
5,000- 10,000	2.966	-	-	0.159*	0.479*	0.025
10,001 – 15,000	3.126	-	-	-	0.639*	0.134*

ตารางที่ 4-19 (ต่อ)

รายได้	$\bar{X}$	น้อยกว่า 5,000	5,000- 10,000	10,001 – 15,000	15,001 – 20,000	20,000 ขึ้นไป
10,001 – 15,000	3.126	-	-	-	0.639*	0.134*
15,001 – 20,000	2.487	-	-	-	-	0.505*
20,000 ขึ้นไป	2.992	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-19 พบว่า เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างรายได้กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลพบว่า คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 9 คู่ คือ

1. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท กับ 5,001-10,000 บาท
หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท

2. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท กับ 10,001 -15,000 บาท
หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ 10,001 -15,000 บาท

3. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท กับ 15,001 – 20,000 บาท
หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท

4. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท กับ มากกว่า 20,000 บาท
หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ มากกว่า 20,000 บาท

5. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท กับ 10,001 -15,000 บาท
หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ 10,001 -15,000 บาท

6. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท กับ 15,001 – 20,000 บาท
หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท

7. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ 10,001 -15,000 บาทกับ 15,001 – 20,000 บาท
หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท

8. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ 10,001 -15,000 บาทกับ มากกว่า 20,000 บาท
หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีรายได้ 10,001 -15,000 บาท จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ มากกว่า 20,000 บาท

9. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท กับ มากกว่า 20,000 บาท
หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ มากกว่า 20,000 บาท

สมมติฐานข้อที่ 6 ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 6 ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามสถานภาพสมรส

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	23.192	2	11.596	7.110	.001*
ภายในกลุ่ม	567.543	397	1.631		
รวม	590.734	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.001 แสดงว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรส ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลที่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบว่าประชาชนที่มีสถานภาพสมรส แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการ
ดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน โดยรวม แตกต่างกันรายคู่ ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 4-21

ตารางที่ 4-21 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ
เทศบาล จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพ	$\bar{X}$	โสด	สมรส	อย่าร้าง
โสด	2.50	-	5.118*	0.070*
สมรส	3.02	-	-	0.448*
อย่าร้าง	2.57	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-21 พบว่า เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างสถานภาพสมรส กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลพบว่า คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 3 คู่ คือ

1. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีสถานภาพทางสมรสเป็นโสด กับ สมรส หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีสถานภาพทางสมรส โสด จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีสถานภาพสมรส

2. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีสถานภาพทางสมรสเป็นโสด กับ อย่าร้าง หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีสถานภาพทางสมรส โสด จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีสถานภาพอย่าร้าง

3. ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีสถานภาพทางสมรสเป็นสมรส กับ อย่าร้าง หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลของประชาชนที่มีสถานภาพเป็นสมรส จะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในระดับมากกว่าประชาชนที่มีสถานภาพอย่าร้าง

ตอนที่ 3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 4-22 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
1. ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
2. ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
3. ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
4. ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
5. ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
6. ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัยในบทที่ 5 นี้ จะแบ่งหัวข้อการเสนอออกเป็น 3 หัวข้อใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผล
2. การอภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นของประชาชนเขตเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เพื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ การมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมติดตาม/ ตรวจสอบ เพื่อให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานท้องถิ่น และสามารถนำไปบูรณาการในการพัฒนาท้องถิ่นรวมทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อให้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ให้มีส่วนร่วมมากขึ้น

ข้อค้นพบ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรมมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.9 รองลงมาคือมีส่วนร่วมในด้านร่วมวางแผน และเสนอแนวทางการพัฒนา (ร่วมคิด) และมีส่วนร่วมในด้านร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.7 โดยผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอ

สัตหีบ จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง โดยผลการศึกษาในรายด้านพบว่า

1. ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในด้านร่วมวางแผนและเสนอแนวทางการพัฒนา (ร่วมคิด) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในประเด็นการเข้าร่วมประชุมและร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดตั้งคณะกรรมการของเทศบาลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.15 รองลงมาคือการได้รับการแต่งตั้ง หรือการเข้าร่วมรับเชิญเป็นคณะกรรมการหรือคณะกรรมการในการกำหนดปัญหาและวางแผนการพัฒนา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.74 และการได้เข้าร่วมการทำประชาคมกับเทศบาลในการพิจารณาโครงการ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.73 และมีส่วนร่วมในการได้มีส่วนร่วมนำเสนอโครงการต่าง ๆ เพื่อนำไปจัดทำงบประมาณของเทศบาลและการได้เข้าร่วมการประชุมของสภาเทศบาลที่เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา น้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.65

2. ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในประเด็นการได้ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น เช่น ปัญหาเสาเสพติด ปัญหาขยะ มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.36 รองลงมาคือการได้ร่วมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของเทศบาล คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.32 และการได้เข้าร่วมกิจกรรมในการดำเนินงานของเทศบาลและการได้ร่วมสำรวจปัญหาและความต้องการแหล่งน้ำอุปโภค บริโภคและการเกษตรร่วมกับเทศบาล คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.91 และมีส่วนร่วมในการได้ร่วมสำรวจปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาล เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า น้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.75

3. ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในด้านร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในประเด็นการได้ร่วมเป็นกรรมการติดตามผลขณะดำเนินงานตามที่จัดขึ้นตามโครงการหรือกิจกรรมของเทศบาล มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.72 รองลงมาคือการขอทราบข้อมูลข่าวสารจากเทศบาลเมื่อเห็นว่าการทำงานไม่โปร่งใส คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.71 และการได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการรับฟัง รับทราบ ผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลและการได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการประเมินผลและให้คำแนะนำต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เทศบาลนำไปปฏิบัติ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.68 และมีส่วนร่วมในการได้ร่วมตรวจสอบการใช้จ่ายงานงบประมาณรายจ่ายของเทศบาล น้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.45

ข้อค้นพบ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถสรุปได้ตามสมมติฐานได้ดังนี้คือ

สมมติฐานข้อที่ 1. ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามเพศ โดยใช้การทดสอบแบบ t-Test สามารถอธิบายได้ว่า เพศที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2. ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลจำแนกตามอายุ โดยใช้สถิติ One-way Analysis of Variance: One-way ANOVA ในการทดสอบสมมติฐาน สามารถอธิบายได้ว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3. ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้สถิติ One-way Analysis of Variance: One-way ANOVA ในการทดสอบสมมติฐาน สามารถอธิบายได้ว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 4. ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามอาชีพ โดยใช้สถิติ One-way Analysis of Variance: One-way ANOVA ในการทดสอบสมมติฐาน สามารถอธิบายได้ว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 5. ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามรายได้ โดยใช้สถิติ One-way Analysis of Variance: One-way ANOVA ในการทดสอบสมมติฐาน สามารถอธิบายได้ว่า ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 6. ประชาชนในเขตเทศบาลที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาล จำแนกตามสถานภาพสมรส โดยใช้สถิติ One-way Analysis of Variance: One-way ANOVA ในการทดสอบสมมติฐาน สามารถอธิบายได้ว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นการวิเคราะห์ถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะอภิปรายเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาและองค์ความรู้เดิมจากเนื้อหาบทที่ 2 ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรมมากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในด้านร่วมวางแผน และเสนอแนวทางการพัฒนา (ร่วมคิด) และด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรา ศรีวงษา และจิรวัดณ์ เจริญสุข (2557) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า 1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาความต้องการ ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาความต้องการ ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล 2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพการสมรส ระยะเวลาการอยู่อาศัย และการรับรู้ข่าวสารต่างกัน เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้จากผลการศึกษายังพบว่ามีผลสอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วม กล่าวคือ จากทฤษฎีการมีส่วนร่วม ของอकिन รพีพัฒน์ (2527) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการมีส่วนร่วม 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass persuasion) ซึ่งหมายถึงการใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาการขัดแย้งในการ

ปฏิบัติงานและถ้าให้เกิดผลดีผู้เกี่ยวข้องต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจเรื่องที่จะเกี่ยวข้องมาให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ให้เกิดศรัทธาตรงกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในเรื่องของความต้องการของตนเอง ตามหลักทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow's theory) ที่เรียกว่าระดับขั้นของความต้องการ 5 ระดับ คือ ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ความต้องการที่จะอยู่อย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกายความต้องการความรักความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของสังคมและความต้องการในระดับสูง ซึ่งเป็นความต้องการที่อยากจะทำให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเองเพื่อจะพัฒนาตนเองได้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ จากทฤษฎีดังกล่าวพอสรุปได้ว่าการเกี่ยวข้องเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยเฉพาะถ้าการเกี่ยวข้องนั้นเป็นเรื่องที่ต่างกับความต้องการขั้นพื้นฐานที่เกิดจากความพึงพอใจของมนุษย์แล้ว ก็ย่อมจะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมได้ในที่สุด และทฤษฎีการสร้างความรู้สึกรักชาตินิยม (Nationalism) ซึ่งเป็นปัจจัยประการหนึ่งในการสร้างความรู้สึกรักชาตินิยมให้เกิดขึ้นทำให้เกิดความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ที่จะอุทิศหรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์รวมของชาติมีความพอใจในชาติของตัวเอง ในเกียรติภูมิ จงรักภักดีผูกพันต่อท้องถิ่น

โดยผลการศึกษาเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีในด้านร่วมวางแผนและเสนอแนวทางการพัฒนา (ร่วมคิด) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในประเด็นการเข้าร่วมประชุมและร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดตั้งคณะทำงานของเทศบาลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะ การได้รับการแต่งตั้ง หรือการเข้าร่วมรับเชิญเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานในการกำหนดปัญหาและวางแผนการพัฒนา และการได้เข้าร่วมการทำประชาคมกับเทศบาลในการพิจารณาโครงการ และประเด็นการได้มีส่วนร่วมนำเสนอ โครงการต่าง ๆ เพื่อนำไปจัดทำงบประมาณของเทศบาลและการได้เข้าร่วมการประชุมของสภาเทศบาลที่เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา เป็นประเด็นที่ประชาชนให้ความสนใจน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดที่ว่า การเสนอโครงการหรือจัดทำโครงการต่าง ๆ เป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่และผู้บริหารงานของเทศบาลไม่ได้เกี่ยวข้องกับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนรา ศรีวงษา และจิรวัดน์ เจริญสุข (2557) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โลกสว่าง อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า 1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โลกสว่าง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาความต้องการ

ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาความต้องการ ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมติดตามผล

ด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรม พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในประเด็นการได้ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น เช่น ปัญหาขยะพืด ปัญหาขยะ มากที่สุด รองลงมาคือการได้ร่วมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของเทศบาล และการได้เข้าร่วมกิจกรรมในการดำเนินงานของเทศบาลและการได้ร่วมสำรวจปัญหาและความต้องการ แหล่งน้ำอุปโภค บริโภคและการเกษตรร่วมกับเทศบาล และประเด็นการมีส่วนร่วมในการได้ร่วมสำรวจปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาล เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า พัฒนา เป็นต้นที่ประชาชนให้ความสนใจน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคมลักษณ์ สงทิพย์ (2557) ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง

ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในด้านร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในประเด็นการได้ร่วมเป็นกรรมการติดตามผลขณะดำเนินงานตามที่จัดขึ้นตาม โครงการหรือกิจกรรมของเทศบาล มากที่สุด รองลงมาคือการขอทราบข้อมูลข่าวสารจากเทศบาลเมื่อเห็นว่าการทำงานไม่โปร่งใสและการได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการรับฟัง รับทราบ ผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลและการได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการประเมินผลและให้คำแนะนำต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เทศบาลนำไปปฏิบัติ และประเด็นการมีส่วนร่วมในการได้ร่วมตรวจสอบการใช้จ่ายงานงบประมาณรายจ่ายของเทศบาล เป็นประเด็นที่ประชาชนให้ความสนใจน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนรา ศรีวงษา และจิรวัดน์ เจริญสุข (2557) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า 1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาความต้องการ ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาความต้องการ ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล 2.

ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพการสมรส ระยะเวลาการอยู่อาศัย และการรับรู้ข่าวสารต่างกัน เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางประชากรศาสตร์และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านเพศ จากการวิจัยพบว่า เพศที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน ดังนั้น การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ในทุก ๆ ด้านควรเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมแต่ละเพศ เพื่อให้กิจกรรมเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง

ด้านอายุ จากการวิจัยพบว่า อายุที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน ดังนั้น ช่วงอายุแต่ละวัยจึงมีผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลในการกำหนดเป้าหมายวางแผน ปฏิบัติกิจกรรมและประเมินผลตรวจสอบการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 21 ปี ยังมีชีวิตอยู่ในวัยเรียน หนังสือ ความสำคัญในวัยนี้คือการไปเรียนหนังสือบางครั้งจึงขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของท้องถิ่น เพราะฉะนั้นการดำเนินกิจกรรมใดที่ต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนจำเป็นต้องคำนึงถึงอายุที่แตกต่างกันด้วย

ด้านระดับการศึกษา จากการวิจัยพบว่า ระดับที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน ดังนั้น ระดับการศึกษาจึงมีส่วนในการเข้าร่วมดำเนินการของเทศบาลที่แตกต่างกัน ด้วยความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติที่แตกต่างกัน เช่น ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะได้รับการศึกษาและมีความรู้ในเรื่องของการดำเนินงานของเทศบาลมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ เพราะฉะนั้นการดำเนินกิจกรรมใดที่ต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนจำเป็นต้องคำนึงถึงระดับการศึกษาที่แตกต่างกันด้วย

ด้านอาชีพ จากการวิจัยพบว่า อาชีพที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน ดังนั้น อาชีพแต่ละอาชีพจึงมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน เช่น อาชีพรับจ้างหรือธุรกิจส่วนตัว ย่อมต้องมีเวลาว่างมากกว่าพนักงานประจำ พนักงานบริษัทหรือนักเรียนนักศึกษา เนื่องจากมีเวลาอิสระที่ไม่ได้มีเวลาเข้าและเวลาเลิกงานที่ชัดเจน ทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมของท้องถิ่นมีมากกว่าประชาชนที่ทำงานประจำมีเวลาเข้าและเลิกงานที่ชัดเจน เพราะฉะนั้นการดำเนินกิจกรรมใดที่ต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนจำเป็นต้องคำนึงถึงอาชีพที่แตกต่างกันด้วย

ด้านรายได้ จากการวิจัยพบว่า รายได้ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาล ตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน ดังนั้น รายได้จึงมีส่วนในการเข้าร่วม การดำเนินงานของท้องถิ่นที่แตกต่างกัน เช่น ประชาชนที่มีรายได้ต่ำการหารายได้จึงเป็นสิ่งสำคัญ ในการดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอด ดังนั้นการทำมาหาเลี้ยงชีพจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มาเป็นลำดับแรก เหนือสิ่งอื่นใด การเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของท้องถิ่นจึงเป็นเรื่องรองลงไป เพราะฉะนั้น การดำเนินกิจกรรมใดที่ต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนจำเป็นต้องคำนึงถึงรายได้ที่แตกต่าง กันด้วย

ด้านสถานภาพสมรส จากการวิจัยพบว่า สถานภาพสมรสที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน ดังนั้น สถานภาพ สมรสทำให้การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกัน เช่น ประชาชนที่โสดจะ สามารถเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลได้มากกว่าคนที่มีการครอบครัว เนื่องจากสามารถ ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง มีเวลาให้กับงานได้อย่างเต็มที่ ไม่มีภาระทางครอบครัว เพราะฉะนั้นการ ดำเนินกิจกรรมใดที่ต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนจำเป็นต้องคำนึงถึงสถานภาพสมรสที่ แตกต่างกันด้วย

ซึ่งลักษณะทางประชากรศาสตร์ดังที่กล่าวมานี้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการการ กระทำของสังคมน (Theory of social action) ที่ได้อธิบายถึงการกระทำของมนุษย์ว่าขึ้นอยู่กับ บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ และวัฒนธรรมในสังคมที่บุคคล นั้นเป็นสมาชิกอยู่โดยวัฒนธรรมจะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิดหรือความเชื่อ ความสนใจ และ ระบบค่านิยมของบุคคล และได้ให้คำจำกัดความการกระทำว่า เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่บุคคล ผู้กระทำกำหนดให้มีความหมายเป็นส่วนตัว มี 4 ขั้นตอน คือ ปัจจัยดึงดูด ทำให้เกิดการกระทำ คือ เป้าประสงค์ ความเชื่อ ปทัสถาน นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี และปัจจัยผลักดัน ทำให้เกิด การกระทำ คือ การกระทำที่มีเหตุผล เป็นการกระทำที่ใช้วิธีการที่เหมาะสมที่จะบรรลุจุดหมายที่ เลือกไว้อย่างมีเหตุผล การกระทำได้ดังกล่าวมุ่งไปในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การกระทำที่ เกี่ยวกับ เป็นการกระทำที่ใช้วิธีการที่เหมาะสมเพื่อที่จะทำให้ค่านิยมสูงสุดในชีวิตมีความสมบูรณ์ พร้อมเป็นการกระทำที่มุ่งด้านจริยธรรม ศาสนาและศีลธรรม เพื่อการดำรงไว้ซึ่งความเป็นระเบียบ ในชีวิตทางสังคม การกระทำตามประเพณี เป็นการกระทำที่ไม่เปลี่ยนแปลงโดยยึดเอาแบบอย่าง ที่ทำกันมาตั้งแต่อดีตเป็นหลักโดยไม่คำนึงถึงเหตุผล และการกระทำที่แฝงด้วยความเสนาหา เป็นการ กระทำที่คำนึงถึงอารมณ์และความผูกพันทางจิตใจระหว่างผู้กระทำกับวัตถุที่เป็นจุดมุ่งหมายของ การกระทำ

จากทฤษฎีดังกล่าว จึงพอสรุปได้ว่าการเร้าให้เกิดกิจกรรมทางสังคมเพื่อให้นักในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม โดยต้องมีความเข้าใจในวิถีชีวิต ค่านิยม จารีตประเพณี ทัศนคติของบุคคล การพัฒนาโดยใช้สิ่งเร้าที่เหมาะสมนำไปสู่การที่สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนในรูปแบบของการมีส่วนร่วมและสมัครใจ ดังนั้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำทางสังคม เป็นเรื่องของที่เกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มตนหรือความต้องการเป็นระเบียบในชีวิตทางสังคม และยังคงสอดคล้องกับทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน การเกลี้ยกล่อมมวลชนจะเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานชุมชน โดยผู้ที่เกลี้ยกล่อมมวลชนจะต้องอาศัยพฤติกรรม สัญชาติญาณ การศึกษา อบรม และความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งแวดล้อมรอบตัวของคนในชุมชนด้วย โดยผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกลี้ยกล่อม อาจจะต้องคำนึงถึงความต้องการของคน ในแง่ของความต้องการพื้นฐาน และความต้องการที่จำเป็น เพื่อให้การพัฒนาชุมชนไปสู่เป้าหมายตามที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาคำแนะนำของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ผู้ศึกษาได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้มีระดับเพิ่มสูงขึ้น ดังนี้

1. ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาล
2. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องทั่วถึง
3. เพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารและพัฒนาการติดต่อสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เชิญเข้าร่วมประชุมสภาเทศบาล การประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล เป็นต้น
5. ด้านการติดตามประเมินผล ควรให้สิทธิประชาชนและองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทุกชั้นตอน โดยเฉพาะเปิด โอกาสให้ประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบความโปร่งใส ในการใช้งบประมาณในการพัฒนาตามโครงการต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

2. ควรทำการวิจัยความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีในเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาเชิงลึก

3. ควรศึกษารูปแบบในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ

4. ควรศึกษาปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีทุกรูปแบบ ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบล

บรรณานุกรม

- กองราชการส่วนตำบล. (2544). *คู่มือพนักงานส่วนตำบล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสาศึกษาดินแดน
กรมการปกครอง.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2546). *พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496*. กรุงเทพฯ:
ประสานมิตร.
- กรรณิการ์ ชมดี. (2524). *การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ: ศึกษาเฉพาะ
กรณีโครงสร้างสารสี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์
สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ขวัญชัย วงศ์นิติกร. (2532). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้ที่อยู่อาศัย
ในเขตหมู่บ้านจัดสรรชานเมือง ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านจัดสรรเทพประทาน อำเภอ
บางกรวย จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คมลักษ์ สงทิพย์. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
กรณีศึกษา ตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลป
ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การ
บริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์
จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบาย
สาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2527). *การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบทในการบริหารงาน
พัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชัยอนันต์ สมุทวานิช. (2539). *อนาคตการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา.
- ดวงจิตร์ น้าพราว. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการบริหารท้องถิ่น ของเทศบาล
เมืองชลบุรี*. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ:
ศักดิ์โสภณการพิมพ์.

- ทวีป คงเทียน. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็ริง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- นรา ศรีวงษา และจิรวัดน์ เจริญสุข. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, คณะวิทยาลัยการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง*. กรุงเทพฯ: 598 Print.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). *กลวิธีแนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภการพิมพ์.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2526). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- ประสพสุข ดีอินทร์. (2531). *การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในภาคเหนือ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542. (2542, 20 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 116 (ตอนที่ 40 ก) หน้า. 1
- เพียรผอง รวงผึ้ง. (2545). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจอมพลเจ้าพระยา อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). *นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบันของประเทศไทย ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภการพิมพ์.
- บุญชัย เกิดปัญญาวัฒน์. (2535). *การศึกษาความเหมาะสมในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญธรรม จิตต์อนันต์. (2540). *ส่งเสริมการเกษตร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ภิรมย์ ชุนมธูรส. (2540). *ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนของสมาชิกสภาตำบล ในการพัฒนาชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี*. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- รัฐ กันภัย. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี*. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ลิจิต ธีรเวคิน. (2536). *วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย (พิมพ์ครั้งที่3)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2544). *ตัวชี้ วัดธรรมภิบาล*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สุเมธ ทรายแก้ว. (2536). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสาขาวิชาการจัดการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.
- โสภณ หมวดทอง. (2533). *การเฝ้าระวังมลพิษแหล่งน้ำของเกษตรกรในตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อคิน ปริรัตน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สักดิ์โสภณการพิมพ์.
- อนก เหล่าธรรมทัศน์. (2543). *การเมืองของพลเมือง*. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- อุทัย หิรัญโต. (2523). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ
จังหวัดชลบุรี

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง และการบริหารจัดการคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาจัดทำขึ้นเพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประกอบการเรียนการสอนและสามารถใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน ขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดนี้ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย / ใน ตามสภาพที่เป็นจริงและเติมข้อความที่เป็นจริงลงในช่องว่าง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปีเต็ม
3. การศึกษา

☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมศึกษา/ปวช.
☐ ปวส./อนุปริญญา	☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพหลัก

☐ นักเรียน/นักศึกษา	☐ พนักงานเอกชน	☐ บริษัทเอกชน
☐ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	☐ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	☐ ประมง
☐ รับจ้างทั่วไป	☐ เกษตรกรรม	☐ อื่นๆ.....
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5,001-10,000 บาท	☐ 10,001 -15,000 บาท
☐ 15,001 – 20,000 บาท	☐ มากกว่า 20,000 บาท	
6. สถานภาพสมรส

☐ โสด	☐ สมรส	☐ หย่าร้าง
------------------------------	-------------------------------	-----------------------------------

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอ
สัตหีบ จังหวัดชลบุรี ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลนาจอมเทียนใน
ด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านร่วมวางแผน และเสนอแนวทางการพัฒนา					
1. ได้รับการแต่งตั้ง หรือ รับเชิญเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานในการกำหนดปัญหาและวางแผนการพัฒนา					
2. คัดค้านแผนพัฒนา ข้อบังคับ มติของเทศบาลที่ไม่ตรงกับปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน					
3. ร่วมรับฟังการประชุมของสภาเทศบาลเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา					
4. แสดงความคิดเห็นเพื่อพิจารณาข้อดี ข้อเสียการบริหารงานเทศบาล					
5. การมีส่วนร่วมนำเสนอโครงการต่าง ๆ เพื่อนำไปจัดทำงบประมาณของเทศบาล					
6. เข้าร่วมประชุมกับเทศบาลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของประชาชน					
ด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรม					
1. การเข้าร่วมกิจกรรมในการดำเนินงานของเทศบาล					
2. ร่วมออกวัสดุ/ เงิน/ สิ่งของต่าง ๆ ในการดำเนินงานของเทศบาล					
3. ร่วมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของเทศบาล					
4. ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของเทศบาล					
5. ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น					
6. ร่วมสำรวจข้อมูล จปฐ.หรือ กชช. 2 ค.					

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านร่วมวางแผน และเสนอแนวทางการพัฒนา					
7. ร่วมสำรวจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย					
8. ร่วมสำรวจความต้องการอาชีพเสริม					
9. ร่วมสำรวจปัญหาและความต้องการ แหล่งน้ำอุปโภคบริโภคและการเกษตร					
10. ร่วมสำรวจหาสาเหตุของปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาล					
11. มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นต่อการวางแผนป้องกันปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับเทศบาล					
12. เข้าร่วมประชุมกับเทศบาลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของประชาชน					
13. การร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มในชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการตามโครงการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล					
ด้านร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล					
1. ร่วมเป็นกรรมการติดตามผลขณะดำเนินงานตามที่จัดขึ้นตามโครงการหรือกิจกรรม					
2. ตรวจสอบพฤติกรรมของสมาชิกของเทศบาล ที่เลือกตั้งเข้าไปให้ทำประโยชน์แก่ประชาชน					
3. ขอทราบข้อมูลข่าวสารจากเทศบาลหากเห็นว่าการทำงานไม่โปร่งใส					
4. ตรวจสอบการใช้จ่ายงานงบประมาณรายจ่ายของเทศบาล					

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. การมีส่วนร่วมเข้าร่วมเป็นกรรมการเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล					
6. การมีส่วนร่วมเข้าร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อ จัดจ้างของเทศบาล					
7. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการรับฟัง รับทราบ ผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ					
8. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการประเมินผลและให้คำแนะนำต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เทศบาลนำไปปฏิบัติ					
9. ร่วมสำรวจปัญหาและความต้องการ แหล่งน้ำอุปโภค บริโภคและการเกษตร					
10. ร่วมสำรวจหาสาเหตุของปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาล					
11. มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นต่อการวางแผนป้องกันปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับเทศบาล					
12. เข้าร่วมประชุมกับเทศบาลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของประชาชน					
13. การร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มในชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการตามโครงการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ท่านมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง นอกเหนือไปจากแบบสัมภาษณ์

ข้างต้น

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง

3.1 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....
.....

3.2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....

ขอขอบคุณสำหรับความเห็นของท่าน